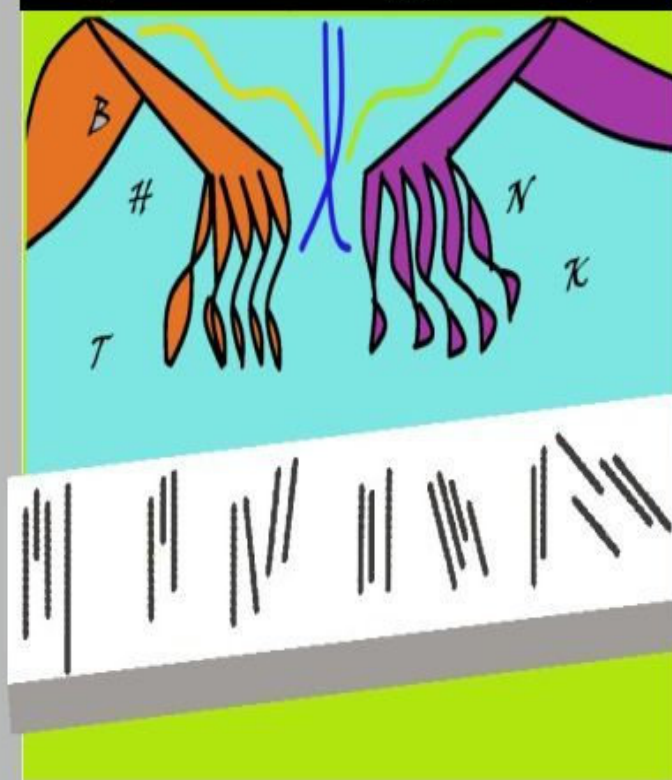

**B. Tomos Hajnal
–Nászta Katalin:**

**VAN ILYEN?
(Szellemi négykezes)**

B. Tomos Hajnal – Nászta Katalin

Van ilyen?

(Szellemi négykezes)

Szöveg: B. Tomos Hajnal
Kép: Nászta Katalin

Tartalom

Szóra kép (Cseke Gábor)

A képíró vallomása (Nászta Katalin)

*

Alapzat

Átvitt gyakorlat

Határátlépés

Karma, avagy hal-halál

Az ajándék

Baleset

Családi vonás

Főnök

Milyen porból?

Más tanulság

A belső Sziszüphosz

Gumidefekt

Segédek

Interjú Európával

Rajtaütés

Apropó Párizs

Cultureguide

Óévi mérleg

Két mese

Bocskor-mese

A vekker

Különc

Halsétáltatás a parkban

A legfelső fokon

Lendület ellen

Előadás

Kis rovartan

Egzotikus felvétel
Tromf
Amikor fajdra mész
Piroska és a farkas (Román változat)
Lyukas szív
A pókháló
Vaskalap
Újdonság
A medve
Bolondéria
Reklám
Ember tervez
Szerelmes sms
Ankét – 1987. november 16-án
Apróhirdetés
A hős
A nő
Lenni, vagy...
Némafilm
Van ilyen?
Feljelentés
Welkomme
Plágium
Befejezte
A kritika
Azok a szép, hosszú sorok
Végtelen szeánsz
Rövid találka
Mi volt a neve?
Kész Armageddon
Utolsó kívánság
Beteljesült álom
Spiclibosszú
Folytatódunk
Párbeszéd a konyhában

*Egérsztori
Lényeges különbség
Figyelmetlenség
Kivételes lélekszépülés
Óvatos kegyelet
Szerepcsere
Tanóra, legyenek
A sztár
Lehetne az apám
Egy manó látogatásai*

*

Szerkesztő: Cseke Gábor

Szóra kép

Előfordul, hogy egy szöveg szerzője úgy áll fel az íróasztal mellől, hogy azt érzi: nem mondott el mindent.

Mert nem is mondhatott.

A szavakká összeálló betűk, a gondolattá illeszkedő szavak nyugtalanok; tovább alakulnak, egyezkednek, helyezkednek még azután is, hogy szerző letette a tollat.

S így a kimondatlanság benne reked.

Szerencsére, a gondolati-érzelmi-értelmi megközelítésnek létezik egy másfajta dimenziója is, ez pedig a kép.

Amikor szavak és gondolatok mögött felsejlenek a helyükre kerülő összefüggések, kapcsolódások, eredők és következmények.

Amikor a tudásból látás lesz, e kettőből pedig megszületik az a szellemi négykezes, amit csak együttesen érdemes követni, mert szó és kép összetartoznak, mint az izmok és az azokat védő-fedő bőr.

B. Tomos Hajnal és Nászta Katalin négykezese ösztönös igényből és felismerésből született. Alkotásukban, amely közös, szerzők elismerik a szó primátusát, a szó pedig családivan helyet csinál a képnek. Legalábbis ott, ahol annak a legnagyobb szükségét érzi.

Ahol több a szó, a kép valamennyire engedelmesen meghátrál; ahol meg kevesebb, ott bátrabban lép elő – az együtt hatás érdekében.

Az olvasó néha úgy érzi: semmi kis történetek kopogtatnak nála, diszkrétan – bebocsátást kérve. Engedjünk a kérésnek: szóra képet illesztve, talán az elmondhatatlan MINDEN-ből is felsejlik valami. Ha nem is az egész – de a lényeg!...

Cseke Gábor

A képíró vallomása

B. Tomos Hajnal rövid prózáit abszurdokk-nak nevezem. Műfaját tekintve kicsit farce, kicsit sottie, vicces, néha keserűen groteszk fény-képek az élet burleszk, visszás, diszszonáns jeleneteiről. Mély megfigyelésen alapulnak, de az író nem téveszti szem elől a felszínen gyöngyöző nevetségességet sem. Egyszerűek, mint első rácsodálkozásunk a világ bonyolult furcsaságaira. Élesen pontos látása van! Mint amikor a gyermek belekérdez a legvéresebb dolgokba. Rajzaimmal is ezt próbáltam valamiféleképpen megmutatni. A gyermeteg és elképesztően abszurd megnyilvánulásokat az élet fonák oldaláról. A történet, a történessel egyidejűleg kisagyunkban kódoltan vár, és felnevetünk keserű szájjal, mint aki az előhívott emléket rég látta, de sosem feledte el. Nevetünk idétlenségünkön, a helyzetek sorsszerű ismétlődésein, a deja-vutól a már szinte unom szindrómáig. De ott van a szinte, mert ott van az újonnan felfedezés rácsodálkozása, elképedésünk önmagunkon, a helyzetek abszurdításán, újra és újra felbukkanásukon. Úgy igyekeztem rajzolni, ahogy B. Tomos Hajnal írt. Neki a szavak, nekem a rajzok kívánczoltak tollvégre. Amit tud a szó-kép, de feldolgozni restebb az agy, azt a rajz könnyebben láttatja, észrevéteti a mélyrétegekben megbújó jelentéseket is, amihez élénkebb-munkásabb képzelet kellene. Én viszont csak egy másik szem vagyok. Ahányan olvassák, annyi rajzot lehetne illeszteni hozzájuk. Szó és kép összetartoznak.

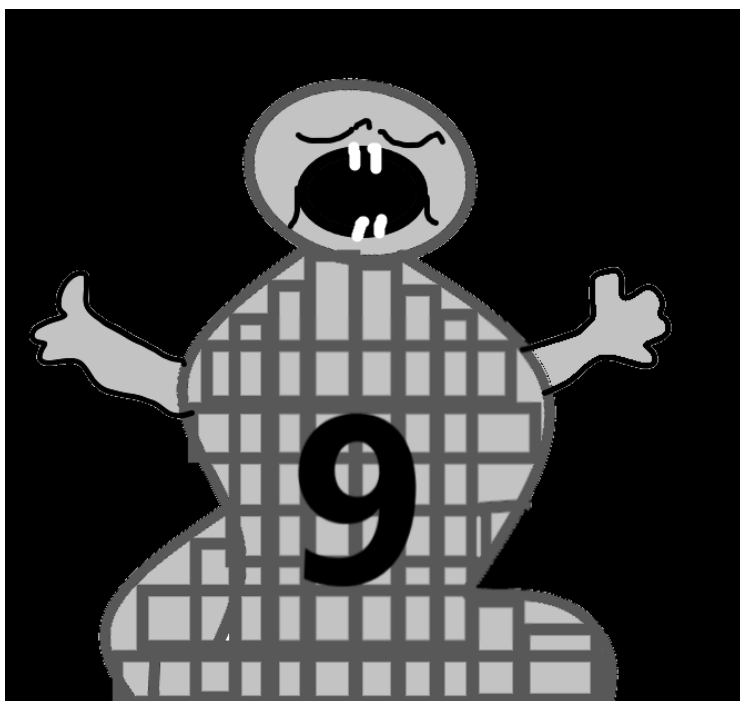
Ég a házunk, uraim! B.T.H. szövegeiben az anomáliák világosak, nem hallgatnak, néha olyan a hangjuk, hogy a rajz csak elvonná róluk a figyelmet. Máskor meg a rajzaim válnak tálalóasztalukká.

Nászta Katalin

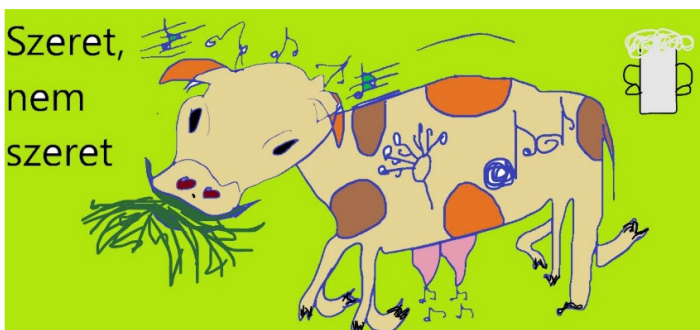
ALAPZAT

Amikor áldott állapotban volt, megkívánta a cementet. Más asszony csokoládét, mogyorót vagy sós peracet csent el az önkiszolgálók polcairól. Ő építőtelepekre járt és marokszám falta a cementet. Sürgette a határidő. Kilenc hónap alatt kész kellett lennie a legerősebb alapzatnak.

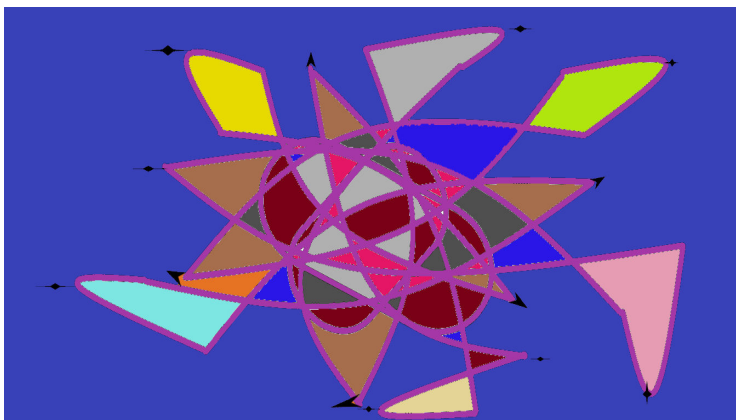
ÁTVITT GYAKORLAT

Ablakom alatt valósággal tobzódott a kutyatej. Húsos levelei fölött egész nyáron virult az aranysárga virágkorona. Esténként, amikor Vivaldit hallgattam, ki szoktam nyitni a kertre néző ablakot, hadd művelődjenek a gyomok. Azt rebesgetik ugyanis, hogy a rendszeresen zenét hallgató tehenek sokkal jobban tejelnek a „műveletlenekhez” képest.

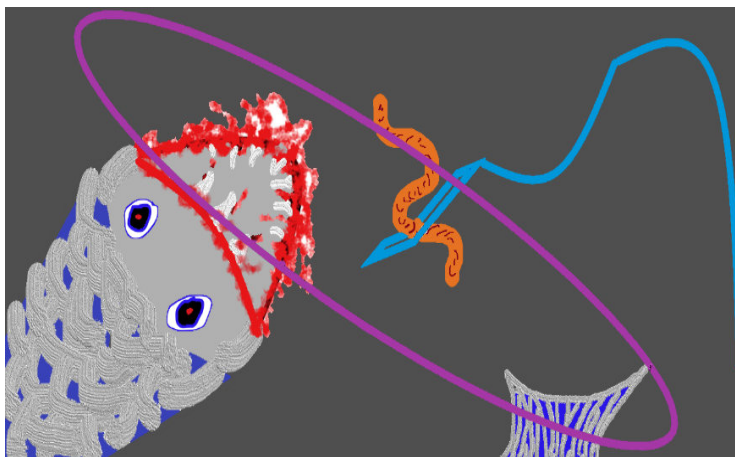
HATÁRÁTLÉPÉS

Idő teltével testünk kezdi fölvenni a föld forgó ritmusát.
Csak kering, kering, mindig egyazon pályán, átlépi a nap-
rendszer határát, beleskelődik a csillagok ablakán.
Észre sem veszi, mikor pörgött ki belőle a lélek. Aztán csak
elkönyveli: maradjon a vám fejében.

KARMA, avagy HAL-HALÁL

Kifogták és visszadobták, aztán újra kifogták.
Már jól ismerte a horgot, a botot és a zsinórt is.
Abban is biztos volt, hogy kilyuggatott, vérző állkapoccsal
nem tudna sokáig életben maradni.
Mégis – újra és újra ráharapott a csalira.

AZ AJÁNDÉK

Reggel üresen találta a csizmáját. De amikor fel akarta húzni, valami összegyűrődött a zoknija alatt. Egy levél.
A kézírás, meg a távirati stílus teljesen idegenek:

„Kivettem egy százast a tárcádból. Jövő ilyenkor majd visszateszem. Addig is várj rám türelemmel.”

Mikulás

BALESET

Pont akkor ért a párkány alá, amikor fentről elindult a téglá.

Ki időzíthet ennyire pontosan?

Persze, csak baleset volt.

De azt nem tudni: angyal, vagy démon botlott bele a párkányba.

CSALÁDI VONÁS

Már régóta nem láttunk ilyen derűsen szép felhőjátékot. Felpillantott rá a szemeteskocsi sofőrje is, aztán csodálkozva a kétéves kislány, s szemüvegét homlokára tolva a mindig rohanó postás.

Ha akkor lencsevégre kapja őket valaki, ott lett volna mindük szemében a bárányszerű felhős ég, mint letagadhatatlan családi vonás.

FŐNÖK

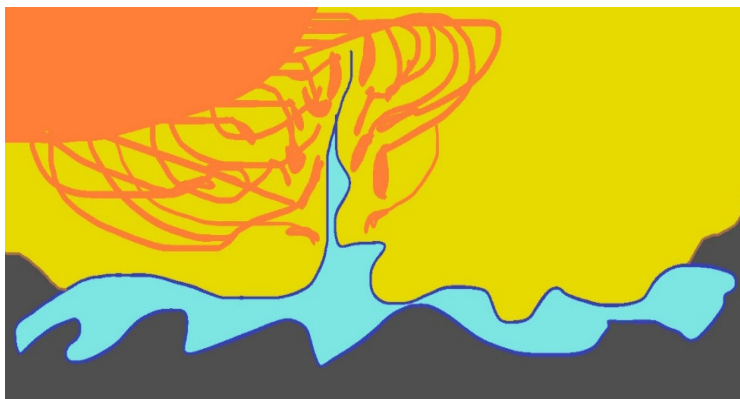
Föltette sok dioptriás szemüvegét és nyomkodni kezdte az okostelefon gombjait.

Aztán: „Mit? Maga még be sem ért az irodába? Nos, jóra bíz-
tam a vállalat sorsát. Nézze, ha az osztrák partnerrel is elbal-
tázza a szerződést, magának annyi. Mehet Verespatakra bá-
nyászni... S azzal a bepácolt ruhafogással meg mi van? Már
kétszer hívtam, de nem válaszol. Mondja meg neki, hogy öt
percet várok a jegyzőkönyv másolatára. Utána már ne is
hívjon.”

Lenyomta a stop-gombot és nyugodtan elhelyezte a telefont a
kis éjjeliszekrényen. Aztán intett az ápolónőnek, hogy most
már kiveheti alóla az ágytálat.

MILYEN PORBÓL?

Porból lettünk. De azóta rájöhattünk, hogy nem volt egyforma a nyersanyag.

Volt, akit szikla, másokat agyag, hamu vagy éppen üveg porából gyúrt a legnagyobb szobrász.

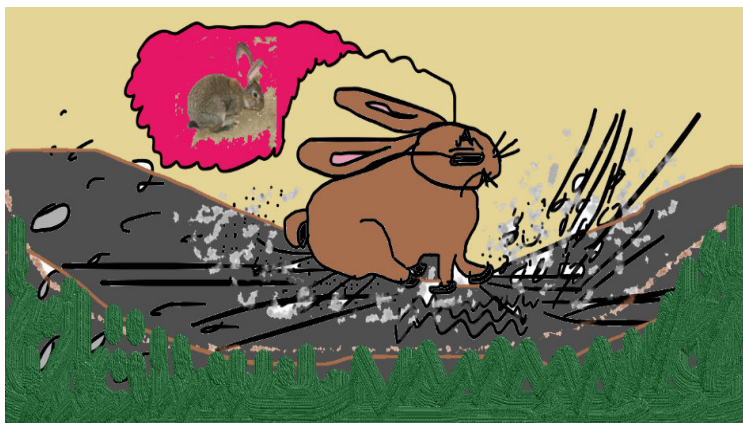
Olyan halandót is ismertem, akit porhóból tákolt: az első tartósabb napsütésben elolvadt.

MÁS TANULSÁG

Futottam inam szakadtából, egy, két... négy kört.

Senki sem lihegett mögöttem, senki sem előzött meg, sőt senki nem versenyzett velem. Mégis, néhányan előttem értek célba.

A nyúlról meg a két sünről szóló mese – mely históriámnak szakasztott mása – arra okítja az olvasót, hogy: többet ésszel, mint erővel. De nem így áll a dolog, ha történetesen a nyúl bőrében vagy. Akkor csak behúzod a csökevényes farkad, és egészen másképp fogalmazol: tüskésekkel sose versenyezz, be se tedd a lábad az ő barázdájukba.

A BELSŐ SZISZÜPHOSZ

Naponta sokan sertepertélnek körülöttem, megcsodálják az új táskámat, kitartóan és őszintén irigylik (látszólagos) jókedve-met, praktikus tippet ajánlanak a szem körüli szarkalábak elsimítására...

De még egyik sem fedezte föl azt a félkegyelműt, aki már hajnalban megindul bennem, felszuszakolni egy hatalmas sziklatömböt a hegy tetejére, hogy estére legörgesse. Kíváncsi vagyok, ha egyszer megcsúszna s a szikla elől menekülve segítségért üvöltözne, meghallaná-e valaki.

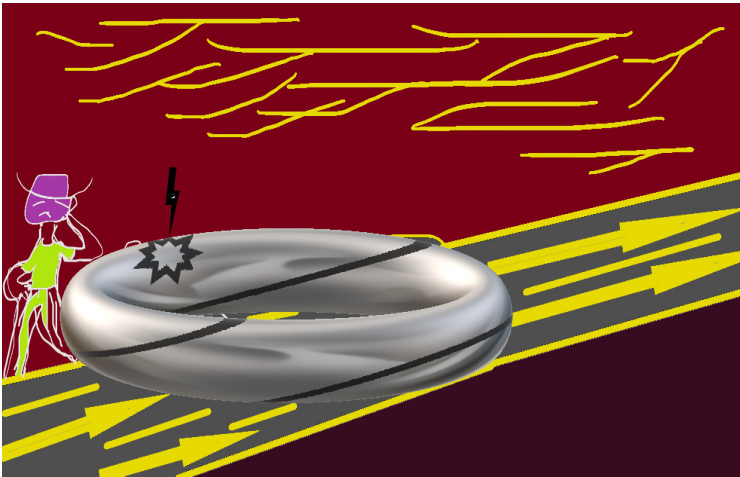
GUMIDEFEKT

Éjszaka, szétrobbant abronccsal az útszélen, nem éppen pincemélyen, mert emberek, fényszórók vannak körülötted, csak éppen száz-százhússzal száguldoznak.

Meg sem pillanthatnak.

Más lenne, mondjuk, egy úttalan erdő kellős közepén, egyedül, vaksötétben. Az ember hahózna, kurjongatna, valaki-
valami végül csak meghallaná.

De az autópályán semmi esélyed. Ott túl sok az ember.

SEGÉDEK

A klasszikus halál mindig pontos időben eljött, a maga divatjamúlt kapucnijával, kaszájával – és ráérősen, de biztosan elvégezte a munkáját.

Ahogy mondani szokták: halálpontosan.

De ma már őt sem hagyják békén. Mindenféle leleményes találmánnyal és talált leleménnyel próbálnak besegíteni neki. Van úgy, hogy meg is előzik, mert manapság ugye nincs idő holmi kicsorbult kaszákkal pepecselni.

INTERJÚ EURÓPÁVAL

Higgye el, egészen mindennapi lány voltam. Szoknyám nem volt se túl rövid, se bokáig érő, cipőm a szokásos adidas-utánzat. Mégis befogtak egy reggel, munkába menet.

Szüleim csak késő este kapták fel a fejüket, hogy mi a franc, miért nem hozom már a friss kenyeret. Nekik már a Főnök válaszolt, mint ahogy a rendelésekre is. Most házhoz szállítanak, mint a pizzát vagy a születésnap tortát.

Ezt is meg lehet szokni: az új rabszolgaságot, meg a másféle gyarmatokat... Egyébként Európa a nevem.

RAJTAÜTÉS

Még abban az időben történt, amikor munkából jövet, dudorászva nyitottam ki lakásom ajtaját.

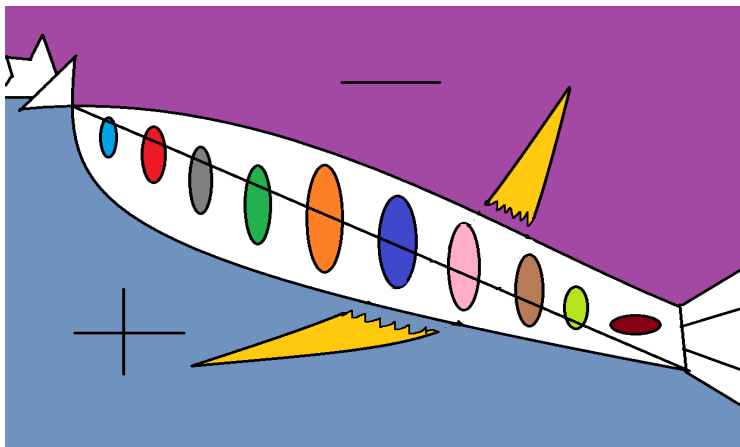
Egy szép napon meztelen női angyalt találtam a házastársi ágyamban. Akkora hévvel vethette magát a földi élvezetekbe, hogy habfehér szárnyát is a szétszórt ruhák közé hajította. Amikor meglátott, kapkodva öltözködni kezdett, és bocsánatomért esedezett.

Megnyugtattam. Öltözzék csak fel olyan gonddal, akár a randevú előtt tette. Ott a tükör, tegye szépen rendbe a sminkjét. Meztelensége miatt csöppet se feszélyezze magát, elvégre mindketten nők lennénk. Egyszer talán fordul a kocka... Apropó: volt valamikor odafent egy jóképű, harcias arkangyal. Nem tudja, hogy szolgál az egészsége?

APROPÓ PÁRIZS

Tegnap, miközben arra vártunk, hogy szép csöndesen meg-
eredjen az első hó, ránk dőlt a Szabadság-szobor. Így, víz-
szintesen olyan volt, mint egy új, de kissé eltorzult Berlini Fal.
Mindent kettéosztott földön és égen. Megfeleződtek a családi
ágyak, kettétört ebéd közben az asztal, az éppen akkor kiejtett
szó fele keleten, a másik fele nyugaton landolt, így teljesen
érthetetlenül dadogott mindenki. Aztán két égbe, két istenhez
kezdtünk kiáltozni. De úgy látszik, „amit főztetek, egyétek is
meg”-alapon nem kívánt egyikük sem beleszólni a dolgainkba.
Még a beígért havazást is elnapolták.

CULTUREGUIDE

Hétfőn elfelejtettem villanyégőt vásárolni.

Kedden ismét megrepedt a bordám (valószínű a tolongásban).

Szerdán korán lefeküdtem.

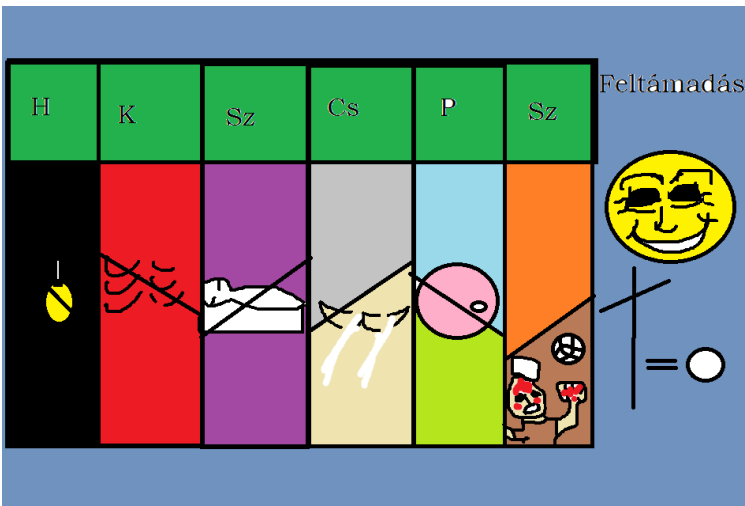
Csütörtökön eltörtem a nagymamától örökölt sötartót.

Pénteken kihagytam az ebéd utáni gyógyszert.

Szombaton meccsre ment az orvosom.

Vasárnap lekéstem a saját temetésemet.

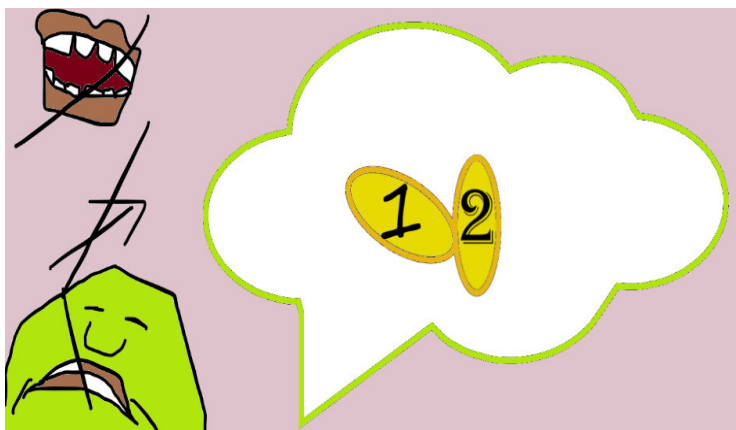
Amikor lihegve utolértem a menetet, és megláttam a felszabadult arcokat, csak kuncogtam magamban: egyikük sem tudja, mekkorát fog csalódni.

ÓÉVI MÉRLEG

Szervi szinkópák miatt minden tartalékomat elkótyavetyéltem holmi öncélú vitákra, továbbá egy sor előszobázásra. Ideje meghúzni a gabarémat. Óvatosságom (egyesek szerint gyávaságom) már előre figyelmeztetett, hogy jövőre emelkednek az árak. Nem futja majd se kárörömrre, se bosszúra vagy ilyesmire.

Az én koromban talán már a tervezgetés is luxus. Titkon azért még félreteszek egy-két garast. Ki tudja? Összejöhet talán egy szép, galambősz öregség.

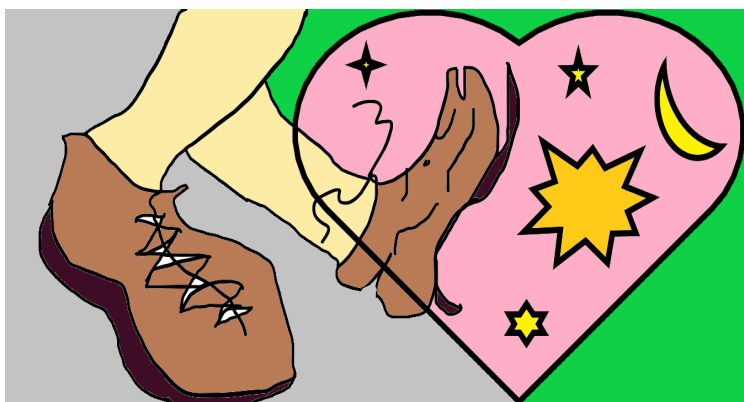

KÉT MESE

(Fellinger Károlynak)

Bocskor-mese

Vándorolt, vándorolt a szegény ember, mígnem elvásott az egyik bocskora. De addigra már elérte a Föld végét. Mivel azonban a másik bocskora még ép volt, kitalálta magának a galaxist.

A vekker

Élt egyszer egy pici székely faluban egy igen agyafúrt le-
gényke.

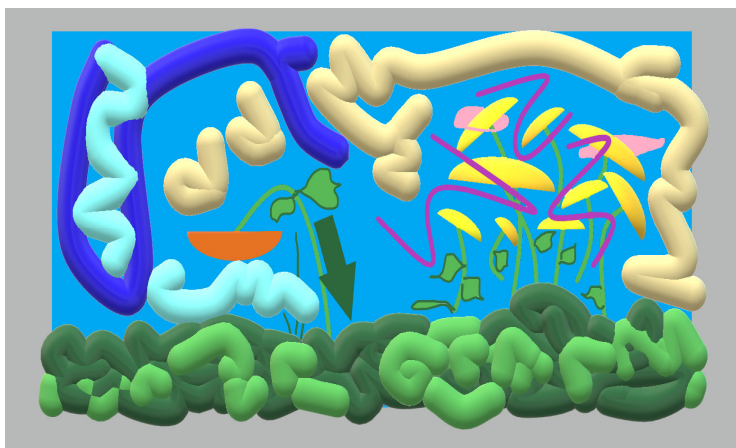
Egyik éjjel azt álmodta, hogy világgá ment. Addig- addig vándorolt, míg elért egy feneketlen szakadékhhoz. Mit volt mit ten-
nie, vissza kellett fordulnia.

Az ám, de nyomában már ott lihegett egy egész falkányi kié-
hezett farkas. Szorongatottságában odaálmodott egy csergő-
órát.

KÜLÖNC

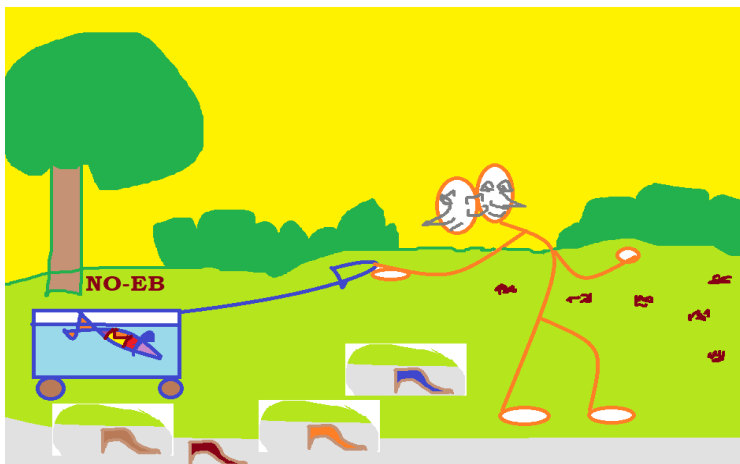
Harmadik napja tart a szeszélyes felhővonulás. A nap bújócskát játszik, hol itt, hol ott bukkan fel, mint pirosra mázolt paprikajancsi. A napraforgók már kezdenek bedilizni. Egyebet sem tesznek, folyton kapkodják utána a fejüket. Csak egyetlen egy tő nem vesz részt az őrült fejforgatásban. Hatalmas – jobb időket megért – tányérját reggeltől estig a föld felé fordítja. Olyan, akár egy terebélyes, narancsszínű asztali lámpa, melynek az a szerepe, hogy megvilágítsa a bölcs olvasmányokat. Szóval, kockáztatva a magvak beérését, már napok óta csak a földet „bámulja”. A többi napraforgó csak legyint: külön, méghozzá szégyenlős fajta.

HALSÉTÁLTATÁS A PARKBAN

Szokványosan öltözött, ötvenes úr a szokványos tavaszi parkban. A járókelők mégis megmosolyogják a mögötte pórázon guruló akvárium miatt. Ani olyan, akár egy átlátszó cipős doboz, melyben az aprócska bohóchal ide-oda furikázik. Lát-szólag élvezi a sétát, a hosszúra nyúlt téli napok után, bár csak az elhaladók hol alacsony, hol magasabb cipősarkait, no meg a mellette elsuhanó aszfaltot láthatja. Egyébként sokkal fegyelmezettebb, mint mondjuk egy kutya: nem kell vele minden fa tövénél megállni, vagy folyton rászólni, hogy ne nyaggassa a szukákat.

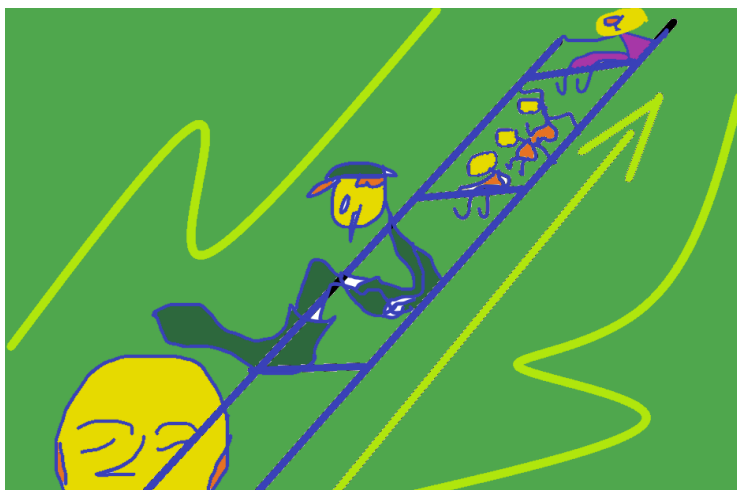
A gazdi azért sűrűn hátrapislog, nehogy bezökkenjen egy gübébe s akkor lőttek az akváriumnak, a bohóchalnak s az egész délutáni parádénak.

A LEGFELSŐ FOKON

Mindenki egy-egy létrafokon ücsörög. Talpunk alatt egy kopasz, szőke vagy éppen frissen nyírt fej, fölöttünk a szolgálatos főnök talpa. Majd újabb létrafok, és ismét talpak. Bámulunk lefelé a ránk osztott hézagon.

Én például óriásnak látom az alattam áthaladó elefántot, akár végig is simíthatnék a tomporán. De a fölöttem álló huszadik-harmincadik főnök talán már csak egérnek saccolja. A legfelső létrafokról semmit se látni. Ott ücsörög a legnagyobb főnök. Reggel, ha kopasz (szőke vagy éppen frissen nyírt) fejét sorozzák a napsugarak, nincs is kitől megkérdezze: hány az óra?

LENDÜLET ELLEN

Amikor már feltartóztathatatlan a toll lendülete, asztalhoz ülök és összeadom az ablakom előtt elhaladó piros autókat, a polcokon sorakozó könyveket, feljegyzem a percenkénti pulzus-számomat, majd beszorzom hatvannal.

Egészen pontos könyvvitelt vezetek minden moccanó, sőt alig hallható jelről, mely tetten érhető egy ilyen ernyedő reggelen. Ennek egyetlen haszna az, hogy nem írom meg azt a verset, ami pusztán csak a toll lendületéről szólna.

ELŐADÁS

A bohóc estéről estére egyetlen mondatot szajkózott: „Tudtátok, hogy az emberek hernyókat is esznek – de nem sokáig!”

Itt hamiskásan felemelte a mutatóujját, mint aki türelmet kér a hallgatóságtól.

Aztán a háta mögött rejtegetett kockát előhúzta és átfordította a fekete lapjára.

KIS ROVARTAN

Nézzétek ezt a *mantis religiosát* – szólta a vén mágiszter és kirakott az asztalra egy gombostűre szúrt sáskát.

Gyönyörű példány volt.

Magára teljesen ártalmatlan, szinte észre sem vesszük a fűben.

De van egy időszak, amikor robbanásszerűen elszaporodhat, kevés lesz körülötte a táplálék s akkor sok ezer társával együtt felkerekedik. Éjjel-nappal rágcsálnak s maguk mögött csak a kopár földet hagyják.

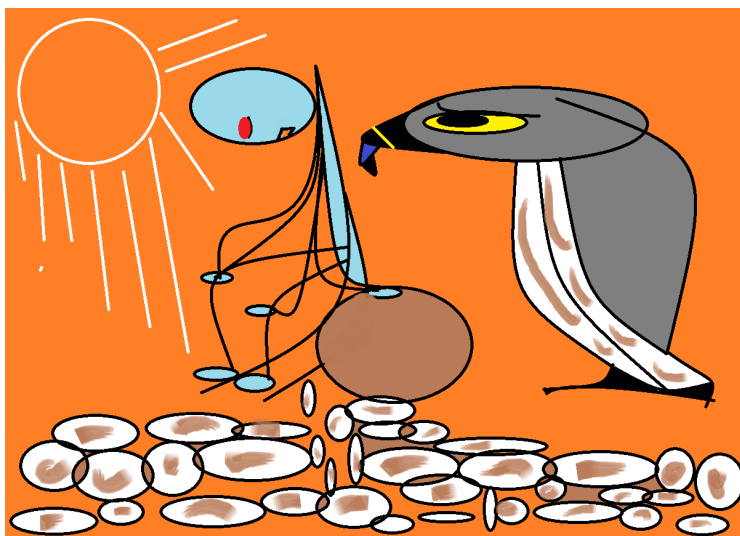
Az ember ilyenkor tehetetlen. Csak fohászkodhat, hogy ott, ahol tojik a sáska, legyen elég fű meg levél is, ne kelljen tovább vándorolnia.

EGZOTIKUS FELVÉTEL

A sivatag gyönyörű rótbarna előterében öt éves-forma gyerek kuporog. Csontsovány karjaival nyalábolja meztelen térdét és bágyadtan néz a lencsébe. Szemében már csak a láz ég. Lát-szik rajta, hogy hamarosan feladja a küzdelmet, és végez vele a éhség, meg a tűző nap. Mögötte hatalmas karvaly gubbaszt, szinte odakövílten.

Ő akar lenni az első.

TROMF

A nagy pufogatás után minden kifordult a sarkából.

Semmiházi János Udvary Bonifácra változtatta nevét, a November 7 helyett Piactgazdaság-ot pingáltak az utcanévtáblára. A Vasile Roaită-park területén kutyamenhelyet létesítettek s a helyi „Piros Zászló”-fúvószenekar felvette a „Tavaszi torkok” elnevezést.

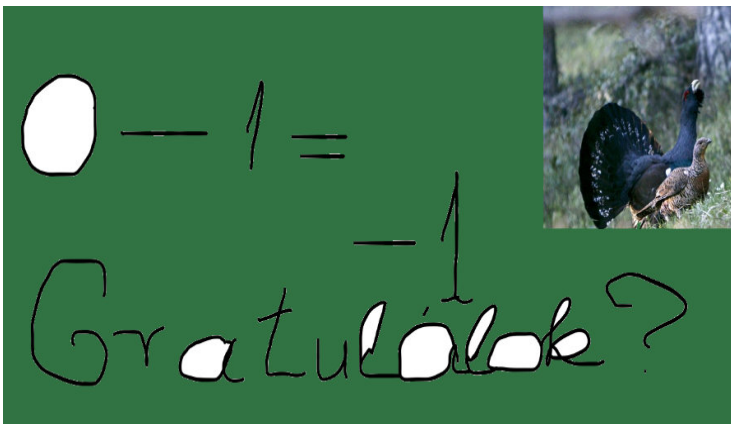
Minderre Soósné Töörtyűs Mária, a zöldséges kofa azzal tromfolt rá, hogy ötven banival megemelte a petrezselyem árát.

AMIKOR FAJDRA MÉSZ

Pitymallatkor kelsz. Lélegzet visszafojtva haladsz a sötét vadcsapáson. Órákon át lesben állsz, amíg átvizül ülepeden a nadrág. Aztán az első neszre már emeled puskádat. Célzol. Időd sincs, hogy lásd a gyönyörű szárnyas kecses tánclépéseit, meg sem várod furcsa fejhangjait, amelyekkel magához csalogatná a tyúkokat.

Te nem esküvőre jöttél. Nem vagy holmi szájtáti, aki úgyszólván a természet csodáit fotózza. Te mindig a túloldalon állsz, ahol a mínusz jelet szokták kitenni az élet elé.

PIROSKA ÉS A FARKAS

(Román változat)

Megy Piroska az erdei ösvényen és a Román rapszodiát fújja, pánsípon. Egyszer csak eléje toppan a báránybőrbe bújt farkas. Pórézagymával, puliszkával és cujkával kínálja. Letelepednek egy fa alá és jóízűen megebédelnek. Piroskát elnyomja az álom. A farkas a mancsára akasztja a sonkával, kolbásszal megrakott kosarat és igrum-burgum, kereket old a sűrűben.

Piroskát körülveszik az erdei vadak. Egyikük a kis főkötőjét oldja le, másik a csipkés köténykékét s a piros ruháját lopja el. Végül lekerül lábáról a lakkcipőcske és a zokni is. Piroska egy szál fehérműben érkezik a nagymama kunyhójához. Az

ortodox pópának álcázott vadász épp akkor adja fel a nagymamának az utolsó kenetet. Piroskának már semmije sincs, a borsos honorárium fejében le kell vetnie egy szál fehérneműjét is.

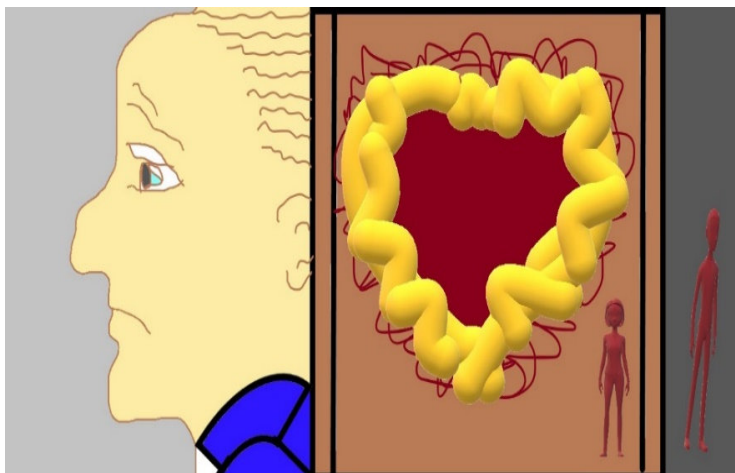
Ezalatt édesanyja megunja a várakozást és elindul kislánya keresésére. A fészerben rátalál a pópa-vadász puskájára. Lepuffantja vele a vadászt és kiparancsolja Piroskát az ágyból. Hazamennek. Nagymama folytatja a haldoklást.

LYUKAS SZÍV

A fiú először ment látogatóba a lány lakására.

A frissen lakkozott ajtón szív alakú szalmakoszorú, rajta kis piros szalagcsokrok, itt-ott színes rózsabimbók díszeltek. Félkörben felirat: ISTEN HOZOTT!

A fiú sokáig nézte az üres szalmaszívet. Sehogy sem tudta rá-szárni magát, hogy megnyomja a csengőt.

A PÓKHÁLÓ

G. négy éve ment nyugdíjba, de csak amolyan leszázalékolt járadékot kapott, mert nem érte még el a kötelező korhatárt. Abból a pénzből nem lehetett élni, kutyát-macskát tartani, karbantartani a szülőktől örökölt, ugyancsak lerobbant gazdaságot.

Elszegődött bejárónőnek egy panzióba. Harminc kilométer oda, harminc vissza, kétnaponként ágyneműcsere, mosás, vasalás, takarítás, hetente lecipelni és kiporolni a matracokat és a dögnehez bolyhos szőnyeget – nem hatvanéveseknek való melő, de azért csinálta. Már az ujjait sem tudta kiegyenesíteni, a sok mosástól a körme alatt begömbültek, de az is lehet, a kezdődő guta izent e jellel. Nem tudhatta. Orvoshoz menni sosem volt ideje. Reggel hatkor kelt, enni adott az állatainak, zuhanyozott, s már indult is. A szüleitől maradt kevéske pénzből vásárolt egy kimustrált Daciát, azzal ingázott a harminc kilométerre fekvő üdülőhelyre. Az ebédje rendszerint abból állt, amit a gazdag vendégek elutazásukkor a hűtőben „felejtettek”, neki pedig – a szigorú szabályzat szerint – kukába kellett volna dobnia mindent. Megszokta, hogy szó nélkül alkalmazkodjon a legképtelenebb követelményekhez is. A tulaj egyre több munkát szózott a nyakába, s hónap végén gyakran úgy tett, mintha megfeledezett volna a fizetéséről. Így aztán G. megaláztatása még azzal is fokozódott, hogy a saját fizetéséért kellett könyörögnie. Minden munkanap alapos „minőségi ellenőrzéssel” fejeződött be. A tulaj végighúzta ujját a szekrények tetején, benézett az ágy alá, a legeldugottabb sarkokba, újra poroltatta a szőnyeget, ha egy morzsát vagy hajszálat talált rajta, „végignyalatta” többször is a tükröt, ha úgy tűnt neki, hogy valamelyik sarkában maradt egy ujjnyom. És persze mindig talált valamit.

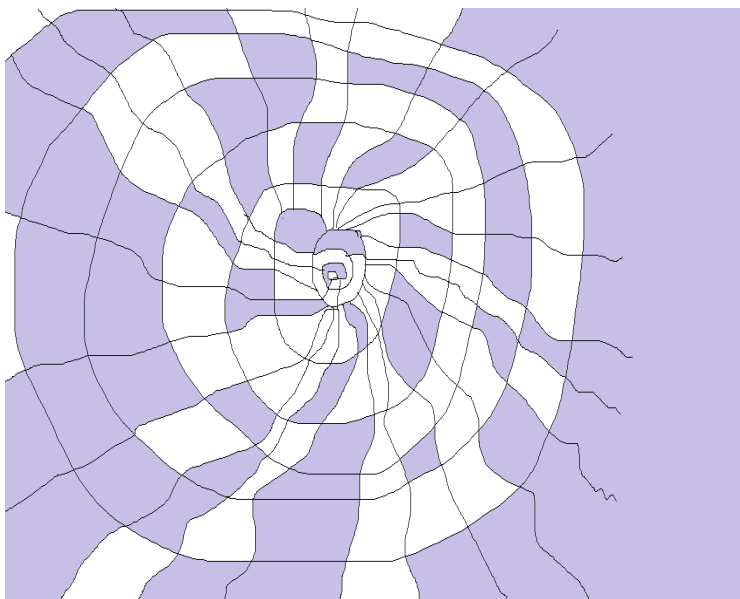
Ilyenkor szélesen terült el nagy, vöröslő ábrázatán az elégtétel.

Egyik este G. már a rosszullét határán járt a fáradtságtól. Egy utolsó gyorsellenőrzést végzett, de már csak tekintetével sikerült át a szobán. A szekrény fal felőli sarkában alig észrevehető apró kis pókháló lengett, mintha csak az ő bosszantására. Mikor kerülhetett oda, hiszen többször is áttörölte a sarkokat, a bútorokat, a padlót? Felállt, hogy portörölőjével leszedje, de akkor már betoppant a tulaj: „Kész van? Hadd látom, milyen munkát végzett? Miért ilyen petyhüdt ez a takaró? Mondtam, az aprópénznek fel kell perdülnie rajta! S mi van azzal a pókhálóval? Ott a sarokban, miért tesz úgy, mintha nem látná?”

– Azt a pókhálót Önnek hagytam – mondta nyugodtan G.

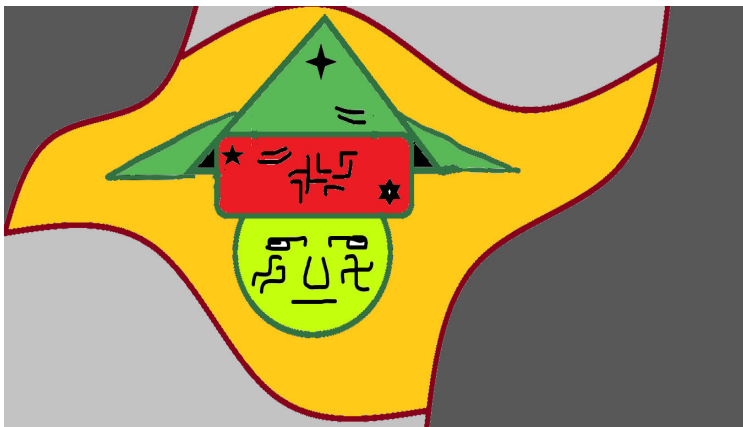
– Hogy-hogy nekem? Mit jelentsen ez?

– Igen, Önnek, hogy legyen egy kis öröme a mai napra. Hiszen épp ezért jött ide, nem igaz? Hogy valami hibát találjon, egy morzsát, egy szöszöt, bármit. Nagyon sajnálom Önt, uram!

VASKALAP

– Szép a kalapja, uram! Látszik, hogy a legjobb acélból készült. Nem az a mai, elfuserált gyártmány, amelyben több a szén, mint az érc. Itt, a széleken, ahogy a nap rásüt, a figyelmes szemlélő azért észreveheti, hogy mindez újra hasznosított anyag. De istenem! Épp ez a vaskalap előnye: bármikor újraönthető. Kissé szélesebbre idomítjuk a karimáját, széliránytól függően festünk rá két-három csíkot és máris szalonképes. Még a legmenőbb fogadáson, kongresszuson – divatszóval élve: summiton – is megállja a helyét, persze, ha az ember nem hagyja a ruhatárban. Ezenkívül roppant strapabíró: hullhat rá a ménkő, gumibot, záptojás, be lehet vele verni a falat, meg se látszik rajta. Mit mondhatnék, uram? Le az összes kalapokkal !

ÚJDONSÁG

Kiállok a kapuba, csak úgy, céltalanul, hadd lássák a szomszédok, hogy még élek és virulok.

De senki sem lát.

Az utca kihalt, ha csak nem a kapurésen vagy a függöny mögül kukucsál valaki s lesi minden mozdulatom.

Alá s fel az utcán minden hajszálra ugyanolyan, akár a tegnap és tegnapelőtt. Azaz mégsem: a szemközti ház ablakán felhúzták a zsalut – azt a zsalut, melyhez legalább húsz éve senki sem nyúlt.

Nem törölték, nem mosták, nem festették, még csak résnyire sem húzták fel, amióta a kilencven éves dédi meghalt.

Lakik ott ugyan egy vénlegény, de az hajnalban megy el, sötétben tér haza, senki sem tudja, mivel foglalkozik, hol járkal napközben. Nem hinném, hogy valaha törődött volna ablakpucolással, meszeléssel, takarítással.

Most azonban felhúzta valaki az utca felőli rolót. Az ablak frissen ragyog, jól látni a vadonatúj, hófehér függöny mintáit.

De lám, kikukkint kapuján az egyik szomszédasszony. „Hogy vagy, no!” – apróz felém, serényen, mint akinek sietős a dolga. Aztán észreveszi, hogy a felhúzott zsalut mustrálom: „Hát nem tudod? Hozott egy asszonyt, egy cafkát, két gyerek két férfitől, tetejében még román is, hát Mancsi, az anyja, ki van készülve....” – pörög a nyelve, de már nem hallom. Csak a kézzel horgolt pávát nézem a patyolat függönyön, amint a gazdagon föléje omló bokrok alatt sétál. Úgy bámulom, mint valami égből pottyant csodát.

Valaki húsz év múltán felhúzott egy málladozó zsalut, letörölte az ujjnyi port, lemosta a húsz éves légyöpöttöket és patyolatfüggönyével vidította fel a régóta hanyagolt házat.

Ez nekem felér egy csodával, s egyáltalán nem érdekel, ki is valójában a csodatevő.

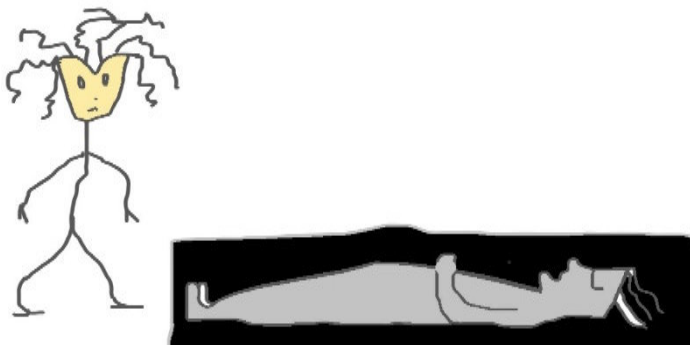
A MEDVE

Nagyanyám tévedhetetlen álomfejtő hírében állott. Ha például elmentél hozzá, mert szénaboglyát álmodtál, akkor komótosan elhelyezkedett karosszékében és szőréből szálára kifaggatott: „Aztán milyen volt az a széna? Még egészen nyers, mint a fű, vagy olyan száraz, zizegős?”

Mert ettől függött, hogy jó hírt jelent az álmod, vagy egyenesen halált.

Hetvenkettőben nagyapám nagybetegen feküdt a megyei kórházban. Egyik nap nagyanyám már pítymallatkor felserkent és bezörgetett a szomszédban lakó lányához.

– Szedd magad, és menj be hamar a kórházba, mert meghalt apád.

Álmából felvert nénikém egy szót sem értett az egészből.

– Honnan tudja maga ilyen biztosan, hisz’ látom, még penderékben van?

– Onnan, hogy megálmodtam – erősködött nagyanyám. – S ez olyan biztos, mint az, hogy most itt feleselsz velem. Egy behemót medve beugrott a te ablakodon, ott elől, az utca felől.

– Na és... mi köze ehhez apámnak?

– Hát az, hogy ő ebben a házban született, ennyit már tudhatnál.

Mit volt mit tenni, nénikém bement a kórházba, lássa, mi igaz nagyanyám hátborzongató fejtegetéseiből.

Hát úgy volt minden, ahogy mondta. Az ügyeletes orvos közölte vele, hogy hajnali öt óra körül az a nagy bajuszú idős bácsi a kettes kórteremből elhalálozott.

...Én is álmodtam a minap egy behemót medvét, de az nem ugrott be sehova. Csak ült a tespedt farán és bámult vérben forgó szemmel, valahová a hátam mögé. És itt jön be az újabb csavar: másnap orvosi vizsgálatra kellett mennem. Amikor végignyúltam a párnázott vizsgálóasztalon és fejemre illesztették a hangtompítót, hogy betolhassanak a rezonanciás gép „alagútjába”, eszembe jutott a medve. Édes Istenem, mi lesz még ma ebből?

Akkor semmi sem lett, mert megszakadt az áram. Vártunk, vártunk, míg elunta az orvos és hazaküldött. Újabb előjegyzés következett, ami épp holnapra esik.

Hol van már az én tudálékos nagyanyám? Legalább annyit súgna meg, mit kellene álmodnom az éjszaka, hogy holnapig elmúljon ez a szörnyű gyomorgörcsöm.

BOLONDÉRIA

Ül a bolond a járdaszegélyen és röhög. A járókelők épp csak nyugtázzák egy pillantással, hogy nincs ki mind az összes keréke, és sietnek újtjukra.

A bolond már csak ilyen: azon is képes vihogni, hogy észreveszi: horgas a kisujja.

De ez a bolond már úgy kacag, hogy csorog a könnye és csapkodja a térdét. Leállítja az első járókelőt és habzó szájjal, levegő után kapkodva hadarja:

– Elment, hogy ne kelljen folyton a szájától megvonni a falatot... hogy ne kelljen állandóan gázra, villanyra kuporgatni. Nem volt neki jó a panel, elment a kertes házba... elszökött tőlem a bukaresti úrhoz...

Ökölrel püföli a fejét és szinte üvölt:

– Elment, elment, mikor éppen jól kezdett menni minden... porszívót vettem neki, tudja, olyant, ami mossa a szőnyeget is...

Aztán már a következő járókelőt nyaggatja:

– Álljon meg egy kicsit... maga még nem tudja... én is ma reggel hallottam a rádióban. Az a seggfej politikus volt... aztán most ott ül a sitten. Hát nem muris? Elvettek tőle kertés házat, BMW-t, mindent. Elárverezték. Maga ezt nem érti. Elár-ve-rez-ték.

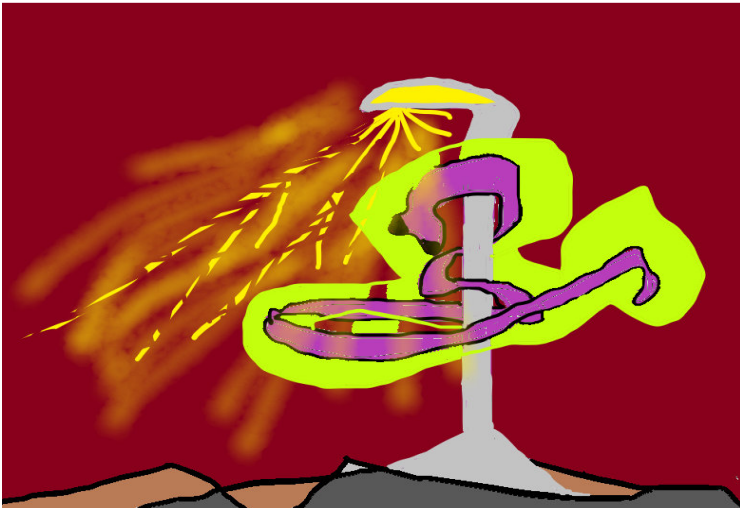
A hahotázásból hirtelen sírásba vált a hangja. Ismét a járdakőre kuporodik és ingujjával maszatolja szét könnyeit a borostán. Már csak magában motyog, olyan komolyan, mintha egy csapásra helyrebillent volna agyában az a kilazult „kerék”.

– Most aztán visszatér... Nincs hová mennie. Biztosan visszatér hozzám, hiszen tudja, én itt vagyok. Mindig is itt voltam. Tényleg, visszatérhetne s akkor...

Valami gyermeki derű ül ki az arcára. Most már zsebkendőjével, gondosabban megtörli az arcát és felnéz az égre, mint aki a nap állásából próbálja kiolvasni, hány az óra.

REKLÁM

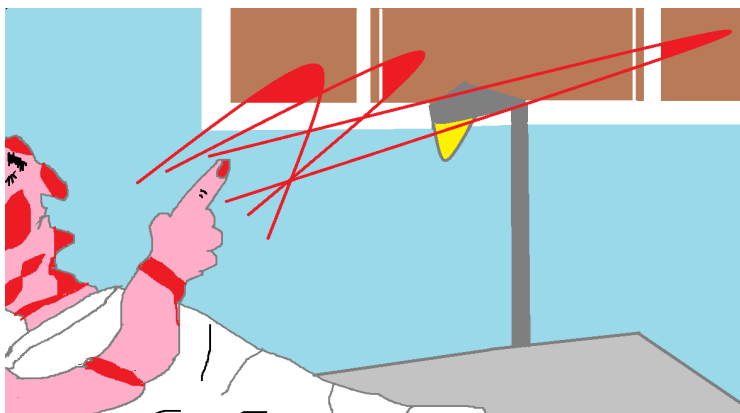
Egy hatalmas harisnyareklámot sodort magával a szél s ráaggatta a villanypóznára. Most úgy néz ki, mint egy hórihorgas detektív – inkognitóban, aki álarca mögül figyeli az utcát: ki, mikor jár haza, hányszor fut át X-né a szomszédba, Y melyik kerítést támogatta, amikor épp vizelni kényszerült. Sőt, csak most látni igazán – kétszáz wattos megvilágításban –, mennyire elegáns, tartós, praktikus és olcsó a női harisnya.

EMBER TERVEZ

Az öreg Köblös fölött már kimondták a végítéletet. Fia leszögezte a diagnózist: tüdőrák, Felső Szomszéd határidőt tűzött ki: legfennebb két hét, plusz-mínusz egy nap, Alsó Szomszéd már siratja: pedig az utóbbi időben nem lopkodta a körtémet!

Az öreg Köblös reggelente derűsen kanalazza felpockolt párnáin a tejberizst. Utána összefonja göcsörtös ujjait és sokáig hangtalanul motyog. Vitatkozik, vagy alkudozik valakivel, mert időnként mutatóujját indulatosan a levegőbe lendíti. Aztán csak nagyot bólint, mint aki mindent megértett és ültében elalszik.

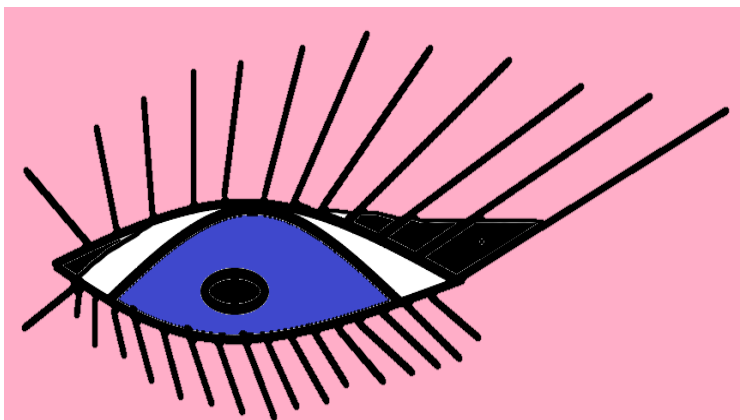
SZERELMES SMS

A minap SMS-t kaptam Ifjúságomtól. Eléggé hányaveti fércmunka volt: nagybetűk, vesszők, gondolatjelek nélkül, mintha az illető 1990 után tanult volna helyesírást.

Vagy talán abban a téveszmében ringatózott, hogy ez a szabályos stílusa manapság az efféle üzeneteknek. Mindenképp egyetlen hosszú mondatban hánytorgatta fel valamennyi hűtlenségem, gyáva meghátrálásom, botlásom s egy sereg homályos apróságot, amire már halványan sem emlékeztem.

Olyan volt az egész, mintha elhanyagolt szerető keresett volna ürügyet a szakításra. Meg se lepődtem, hiszen hol van már ő? Irdatlan távolra sodródott tőlem térben és időben.

Csupán egy kis elmosódott kép-fecni maradt belőle: ég-tiszta szeme.

ANKÉT – 1987. november 16-án

Eléje terítette a térképet.

– Hol van Brassó?

– Itt.

Az alany feje hangos puffanással csapódott az asztallapba.

– Hol van Brassó?

– Itt.

Most a jobb szemhéja hasadt fel.

– Hol van Brassó?

– Nem látom.

– Nem is fogod. Soha. A te életedben egyelőre csak ennyi lehet holtbiztos.

APRÓHIRDETÉS

Jó karban lévő szélmalom eladó. Fehér bőrű, ivarérett, nőtlen, több nyelvet beszélő, érettségizett, egyistenimádó, épkézláb, komoly vevők előnyben. Elsősegélyt nem biztosítunk.

A HŐS

Jött teljes fegyverzetben, kipödört bajusszal, maga volt a megtestesült férfierény. Ütemesen léptetett lován, mintha csak dobpergésre: nem izzadt a tenyere, nem rebbent szempillája.

Jöhetett volna lopakodva is, hason kúszva, mint valami elvetemült zsvány, mert éppen fújt a szél. A malom ilyenkor ügyet sem vet a járókelőkre: dolga van.

A NŐ

Immár tudósok, kutatók is állítják, hogy a nő megalkotása nem volt annyira önzetlen gesztus, mint ahogy azt a teremtés könyve elmeséli. Ugyanis nem csupán társat akart állítani ama MINDENHATÓ a férfi mellé, hanem fontos szerepet szánt neki az ún. fizikai halál után is.

A mennyben például ő lett az OK és egyszersmind az OKOZAT is: a glóriás alkalmazottak rajta szemléltetik a bűnök megszámlálhatatlan válfaját, melyek miatt a férfinépség színéjava nem juthat be a mennyek országába.

A pokolban pincérnőként szolgál a nő Belzebub csatlósainak, ami nem különbözik túlságosan a földön teljesített háziasszonyi szerepkörétől. Rájöttek ugyanis, hogy ő főzi a legfeketébb és legforróbb kávét.

LENNI, VAGY...

Folyton ez az átkozott dugó... éppen most, amikor megkaptam életem szerepét. Van saját öltözöm, parókám, zsabóm, beszereztem Yorick koponyáját, pertut ittam a sűgőval...

De mi van, ha Ofélia is itt rekedt a dugóban, vagy benáthásodott a halott király szellem-hangja, áramszünet van a negyedben, nem gördül fel a függöny, vagy mit tudom én... világgá ment a sminkes...

Uram, segíts! A szöveg... csak a monológomat el ne felejtsem... to be, or not to by... Uram, még csak most, az egyszer... to be, or...

NÉMAFILM

Épp akkor állt ki az ajtaja elé, amikor én megérkeztem a bevásárlásból. Tudta, mikor jövök, mert mindig ott motoszkál a nézőke mögött és engem spionál: mikor megyek el, mikor jövök, mit viselek aznap, voltam-e fodrásznál...

Szóval, állt a rengő tokájával és csípőre tett kézzel várta, hogy felérjek a kettesre. Még le sem tettem a szatyraimat, hogy előkotorjam a kulcsot, máris rám támadt, mint egy fúria:

– Te cafka! Te utolsó! Most aztán megkapod a magadét!

Hajamba mélyesztette körmeit és rángatni kezdett jobbra-balra, mint egy bábut. Kezemből kihulltak a szatyrok, a drága olíva olaj üvege ripityára tört a betonon, a citromok szétgurultak. Aztán letepert a földre és rugdosni kezdett... Még most is magam előtt látom a pihés, rózsaszín bojtot, meg a kis rövid papucssarkakat, melyek hol a hasamba, hol a bordáim közé fúródtak.

Mindebből az volt a furcsa, hogy teljesen hangtalanul zajlott az egész rumli. Nem volt se üvegcsörömpölés, se puffanás, csapkodás zaja, mintha némafilm pörgött volna le előttem. Az is lehet, hogy csak álmodtam az egészet: ma reggel szörnyű epegörcre ébredtem.

VAN ILYEN?

Aszongya hogy: agysorvadás, asztma, térdkopás, csontthártyagyulladás, májdaganat, visszér, epekő, aritmia, köszvény... szóval, melyikkel kezdjük?

– Azzal a viccel, melyben Nyuszika elmegy Szűz Máriához murkot kérni.

– Van ilyen vicc?

– Nincs. Van ilyen orvos?

FELJELENTÉS

Alulírott Sepsi Karolina, tizennyolc éves alsóverebesi lakos, tisztelettel kérem Pőre Emil felsőverebesi polgár őrizetbe vételét és ügyében a legszigorúbb büntetés kirovását, a következő okok miatt:

Nevezett alperes folyó év február 20.-án beugrott a két falu határát szegélyező megáradt folyóba, és partra vonszolta a felperest, aki akkor már jó ideje átadta volt magát a bekövetkezendő vég megnyugtató és mindenektől feloldó érzésének.

Felhívnám a tisztelt bíróság figyelmét, hogy említett lakos, a lehető legerőszakosabban lépett fel, annak ellenére, hogy alulírott, a körülményekhez mérten, teljes erejével tiltakozott.

Tisztelt bíróság, kérem a fent ecsetelt ügyben példát statuálni és a legnagyobb körültekintéssel eljárni, hogy a jövőben egyetlen hozzám hasonló jóhiszemű hajadon se legyen jogai-ban megsértve és hasonló erőszakos intervencióknak kitéve.

Maradok a törvény örökös tisztelője,

Sepsi Karolina

WELKOMME

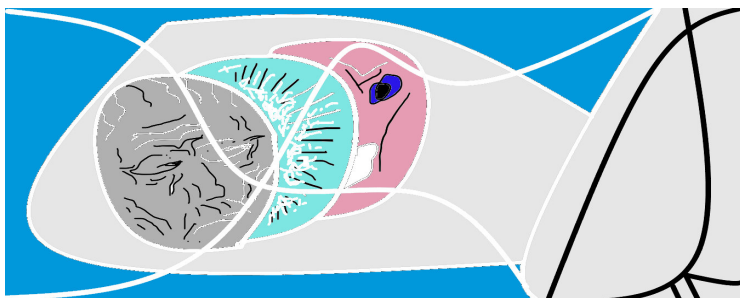
Isten hozta Önöket a Nagy Rift Légitársaság vadonatúj gépének fedélzetére. Kifogástalanul bájos, üdvözlő mosolyunkat, kérjük szemrevételezni személyi képernyőjükön. Welkomme Ladys and Gentlemans, herzliche willkommen meine Damen und Herren ! Reméljük, mindenki otthon hagyta szelídített pitonját, meg az oly nyugtalanítóan ható gáz- és villanyszámlákat. Nálunk ugyanis garantált a totál kikapcs. Per pillanat emberközelségből mutatjuk Önöknek a báránnyelűket. Változó szintmagasságunkat szintén a monitorokon lehet követni. Kérjük, ne pánikoljanak be, ha gépünkhöz netán túl közel húzna el egy-egy krokodil alakú fényes fémtárgy. Felségsszínei csak a lenti bábák megfékezését szolgálják. Fedélzetünkön a felszolgált húsítók a legjobb minőségű kalciumnitrát-tetraéder és hidrogénezett bórsav keverékei, fogadják szeretettel a HÁZ részéről. Minden személyes melléktermék kiürítésére, kérjük az ülések melletti fekete zacskókat igénybe venni. Első próbarepülését végrehajtó vadonatúj gépünkön ugyanis még nem működnek az illemhelyek. Hasonlóképpen kérjük utasainkat, hogy almaecet, uborkasaláta vagy fokhagymaszagú párlataikat lehetőségeik szerint diszkréten semlegesítsék. No, és persze, ne hagyják ki a mai csodálatos naplementét, mely helyi idő szerint 20 és 22 óra közt fog bekövetkezni. Kellemes utazást mindnyájuknak!

PLÁGIUM

Megfigyeltem, hogy egy idő után nem akart eltűnni arcmásom a tükröből, mintha ráégették volna. Sőt, egyre mozgékonyabbá, mondhatni aktívabbá vált, de inkább a szó negatív értelmében. Szemmel láthatóan gyűrődött ráncokba a homlokom, mély árkok vésődtek az orrtővem két oldalán s „befolytak” az áll alá, a szemem gyakran könnyezett, mintha valami kegyetlenül facsarná, csak úgy, minden ok nélkül. S a szájam... nos, a szám be nem állt, mindegyre újabb és újabb meséssel hozakodott elő arról, hogy milyen szép is lett volna, ha... Éjjel-nappal szövegelt, aludni sem tudtam tőle, míg egyszer, egy kialvatlan éjszaka után döntöttem: szét kell zúzniom a tükröt.

A legundokabban kezdtem, a szájjammal (rögtön elnémult). Aztán sorra az arcomra, szememre, homlokomra mértem jól irányzott csapásokat. Mindahányszor megnyikkant valami a szegycsontom alatt, mint amikor rozsdás zárat próbál kinyitni az ember, de már nem volt megállás. Végül úgy nézett ki a tükröképem, mint a meggyalázott sírkamrák múmiái.

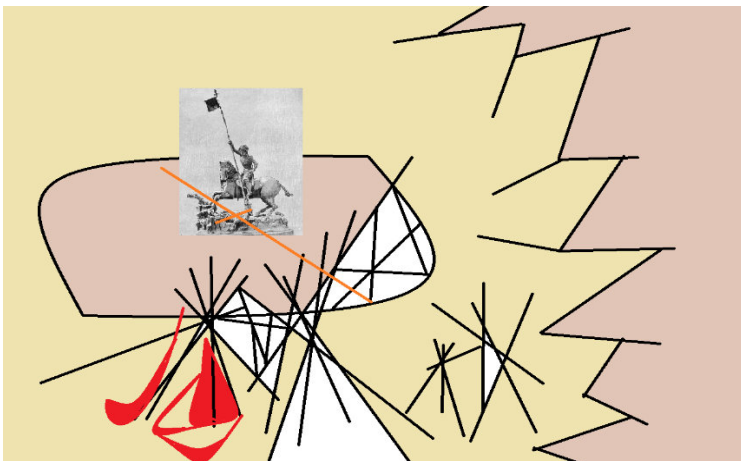
De elkéstem a büntetéssel. A mindvégig hátamnál ólálkodó unokám már arcára másolt jó néhány vonást.

BEFEJEZTE

Prágai utamról egy kis fehér márvány szuvenírrrel tértem haza. Miniatűr másolata volt a királyi udvarban álló Szent György szobornak; a hős lovon ül, lándzsája alig pár centire fékezett le a tüzet okádó sárkány torkától. Nem is értem, miért ábrázolták pont a hőssé válása előtti pózban, amikor még semmi érdemlegeset nem követett el.

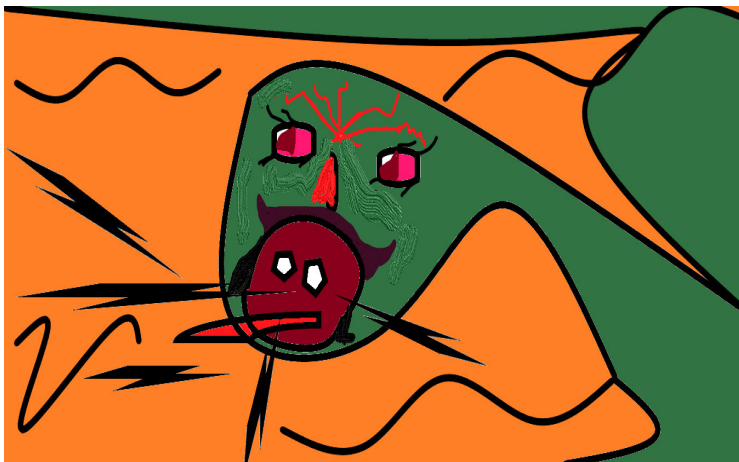
A márványnippet felállítottam a toalett-tüköröm elé, így az ágyból két Györgyöt és két sárkányt láttam, amíg elaludtam. Reggel a nippet a földön találtam, de csak a sárkány törött miszlikbe. Úgy látszik, György az éjszaka leple alatt, zajtalanul befejezte pár százada elkezdett mozdulatát. Nem is csodálkoztam ezen túlságosan, hisz megírták róla a krónikások: sose rajongott a népszerűségért.

A KRITIKA

Azt mondja szomszédom a minap, látta a nevem az újságban. Nocsak! Még hozzá eléggé nemszeretem „kontextusban” (ezek az ő szavai), merthogy a nevezett havilap istenigazából leszedi rólam a keresztvizet egy karcolatom kapcsán.

Megindítom a hajtóvadászatot, hátha ráakadok a lapra s az inkriminált kritikára. Fél napi lótás-futás után kezemben az újság s benne a cikk, amely azért nem is volt éppen... de még csak nem is amolyan... szóval akár objektívnek is tekinthetem. Határozottan közérthető, mindenféle kajánságot mellőző, helyes kis eszmefuttatás volt. Hála a szerzőjének!

- Olvasta? – kérdi ma a szomszédom.
- Igen, olvastam.
- És nincs felháborodva?
- Nem vagyok... sőt!

– Nocsak – húzza el a száját. – Ez is a kormány műve. Mindjárt fát lehet vágni az emberek hátán, mert már meg sem érzik. Ez lett a sok politikus-hazudozás és pocskondiázás eredménye. Elfásult tőlük a közember! Lerohad a lábáról és nem veszi észre! Naponta szembeköpi és ő hajbókolva köszöni!

– Nyugodjon meg – teszem vállára a kezem.

– Tudja mit? – üvölti. – Én nem vagyok maga. Én nem alku-szom meg. Én elmegyek a végsőig! – már-már fuldoklik, s lassan leroskad a járdaszegélyre.

Int, hogy távoljak, látni sem akar...

AZOK A SZÉP, HOSSZÚ SOROK

Szemüveges, hetven körüli nénike mustrálja a pláza polcait. Megtapogat minden dobozt, forgatja a befőttesüvegeket, idegesítően recsegteti a celofánzacskókat. Fiatalember közeleg a polchoz, szinte vaktában leemel két ikrás dobozt és egy csomag kekszet, s máris rohanna tovább, de az idős asszony utána szól:

– Mit vett le onnan, uram? Csak nem heringikrát? Hiszen az a legpocsékabb! A felesége egytől egyig a fejéhez vagdossa majd azokat a dobozokat.

– Nincsen feleségem. S különben is, én szeretem a heringikrát.

– Hát persze, hogy szereti, mert maga még nem is tudja, milyen az igazi ikra. Maguknak, december utáni nemzedéknek, fogalmuk sincs, milyen az igazi étel íze-búze. Bezzeg a ceau-időben, ha ikrát vettél, arról tudhattad, hogy száz százalékosan ikra.

– Ne haragudjon, asszonyom, igazán nincs időm a maga nosztalgizálására. Apámék nekem mindig azt mesélték, hogy akkoriban semmiféle kaját nem lehetett kapni. Ha nagy ritkán hoztak is valamit a boltba, órákig kellett sorban állni, hogy valamihez hozzájuthasson az ember.

– Igen fiam, de az a csekélység valódi étel volt. Kimérték neked a 10 deka ikrát, s afelől biztos lehattél, hogy igazi tengeri vagy folyami haltól származik. Hazamentél a kis zacskóddal, s mikor kibontottad, megcsapott a friss ikra szaga. Szép aranybarna színű volt, legtöbbször még a hátyát is rajta hagyták, s látszottak benne azok az apró sejtek. Öt perc alatt olyan salátát készítettem belőle, hogy mind a tíz ujjadat megnyaltad volna utána. Persze egy kis főtt grízzel is fel kellett szaporítani, de az is százszázalékos valódi gríz volt. Szóval, sorba álltunk, de megérte. A mostani áru egytől egyig hamisítvány. Olvasta-e, mit ír a maga ikrás dobozán? Ugye, hogy nem tudja, mert

magának úgy jó az az ocsmány keverék, ahogyan van. Kölyökkora óta mindig csak ilyet evett.

A fiatalember már jó ideje továbbállt, talán éppen a pénztárnál sorakozik, de az asszonyság még mindig dohog utána:

– Nézze ezt a címkét: csak 2 százaléka paradicsom, a többi ehetetlen kotyvalék. Még van képük ráírni az üvegre, hogy „Paradicsom püré”!... Ó, azok a szép, hosszú sorok! Sütött a nap, az emberek komótosan megbeszélték ügyes-bajos dolgait, megtudták a környék híreit... Más volt a világ. Kedvesebbek, önzetlenebbek voltak egymáshoz az emberek. Akkoriban mind egyformák voltunk. A sor az sor volt mindenkinek s a porciót grammnyi pontossággal mérték a párttitkárnak is, a kubikosnak is. Most az egyik ikrát vesz magának, a másik kaviárt, merthogy neki arra is telik.

Hirtelen észbekap, hogy egyedül maradt, majd legyint egyet. És csak folytatja, mint akinek tök mindegy, hogy hallgatja-e valaki, vagy sem.

– A mai fiatal csak zabál, nem is tudja mit, s nem is tartja fontosnak megtudni. Még a beszéddel is takarékoskodik, mint-ha pénzbe kerülne az a pár szó, amit egy magamfajta öreg-asszonyra fecsérelné. Istenem, milyen másak is voltak azok a nyarak, ott, a hentesbolt előtt!

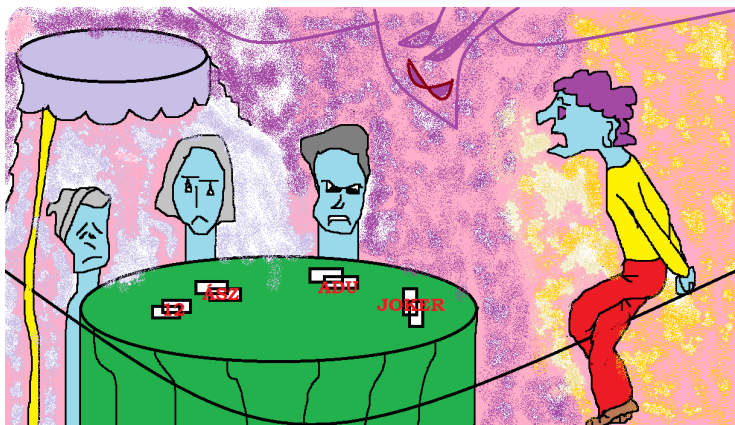
VÉGTELEN SZEÁNSZ

Akkor már jó órája vertük a blattot, de a jósnő még mindig késett. Úgy látszik, túl sok kuncsaftot tervezett be arra a napra és nem tudott tőlük időben szabadulni.

Mi, a négy szomszédasszony – nagyjából egykorúak – unatkozva kanasztáztunk és ropogtattuk a házilag sült sóspercet. Végre, csöngettek. Ő érkezett, a kártyavetőnő.

Köszönés nélkül lépett a nappaliba. Egy pillantással felmérte a helyiséget s persze minket is, akik önkéntelen felálltunk, mint holmi kisiskolások, ha belép a tanfelügyelő.

Házigazdánk öblös karosszéket húzott az asztalfőre, s a javasasszony körülményesen elhelyezkedett benne, mint valami díva. Aztán kiterítette a kártyákat.

Hosszú, vörösre festett körmeivel végigkopogtatott minden lapot és közben hangtalanul mozgott az ajka. A tulajdonképpeni jóslás nagyon rövid volt. Mindenikünknek odavetett

néhány, homályba burkolt mondatot, amitől egyikünk sem lett okosabb. Aztán sietve felállt, sóhajtott, mint aki nagy tehertől szabadult meg és magára terítette fekete pelerinjét. Házigazdánk rögtön a zsebébe csúsztatta az előkészített borítékot, melyben ott lapult a szeánsz tarifája. Mire a jósnő még vetett ránk egy utolsó, kárörvendő vigyort:

– Aki elsőként távozik innen, az kártyázik legelőbb Belze-bubbal!

Most pedig itt ülünk, elcsigázott faarccal, gondolatban átkozva a pillanatot, amikor beléptünk ebbe az áporodott levegőjű lakásba. Már kártyázni sincs kedvünk. Kint régóta besötétedett, s a háziasszony meggyújtott egy lila ernyős állólámpát, amitől a hangulat még kísértetiesebb lett. Fáj a derekam, a bal lábam elzsibbadt, de nem merek felállni.

Etelka, a nyeszlett varrónő sírós hangon kérdi: ha kimegy a mosdóba, az azt jelenti, hogy távozott?

Mert már nem bírja tovább tartani.

RÖVID TALÁLKA

Még csak pitymallott, amikor megérkezett a tóhoz. Teljesen egyedül volt a környéken s ez megnyugtatta. Sietett bedobni a horgot.

Várt. Kilenc óra körül megreggelizett. Konzervhalat evett hagymával. Majd szünetet tartott, hogy gyomra zavartalanul végezhesse a dolgát. Két óra múlva elővette a termoszt. A kávé még mindig kellemesen meleg volt. Délig iszogatott és cigarettázott. Aztán megette a második konzerv tartalmát is. A dobozt betette egy műanyagzacskóba, hogy ne szivároгjon ki belőle az olaj. Később eszébe jutott, hogy a maradék kenyeret nem érdemes hazavinni, mert azt már senki sem enné meg: halszagú. Bedobta a tóba. Ebben a pillanatban kezdett rángatózni a zsinór. Csörölni kezdett. Jól kifejlett, gyönyörű ponty fickándozott a horgon. Kiszabadította. A hal ijedten forgatta guvadt szemeit s a halásznak úgy tűnt, mintha szájával kissé csücsörítene. Pusztit cuppantott rá és visszadobta a tóba. Boldog volt.

MI VOLT A NEVE?

Jó másfél évvel ezelőtt azt álmodtam, hogy tenyérből jósolt nekem egy toprongyos s kellőképpen búzló hajléktalan. Egy ortodox templom előtti pázsiton ült szutykos rongyaiba burkolózva. Koldult.

Ahogy meglátott engem elhaladni a járdán, vérmes szemét rám függesztette s begörbített mutatóujjával intett, hogy lépjek közelebb. A keze olyan fekete volt, mintha akkor jött volna fel a szénbányából, de az arcát nem lehetett látni, mert zsákszerű kapucni alá rejtette.

Ahogy feléje nyújtottam bal tenyeremet, az alak rögtön beszélni kezdett. Én meg hallgattam:

2031-ben különös fordulat áll be az életedbe ...

Most nem tudom megmondani, hogy mi...

Hacsak... el nem árulod a dédanyád anyjának a nevét.

Álmomban gondolkodni kezdtem: négy nagyszülőmnek nyolc felmenője volt, s a nyolc dédszülőnek nyolc anyja. Melyiknek kellene tudnom a nevét?

Eközben a szutykos ember ott kuporgott a földön, mint egy nagy, szürke kötömb s többé meg sem mukkant. Arra ébredtem, hogy ujjaimon számolom felmenőimet s a hálóingemet facsarni lehetne a verejtéktől.

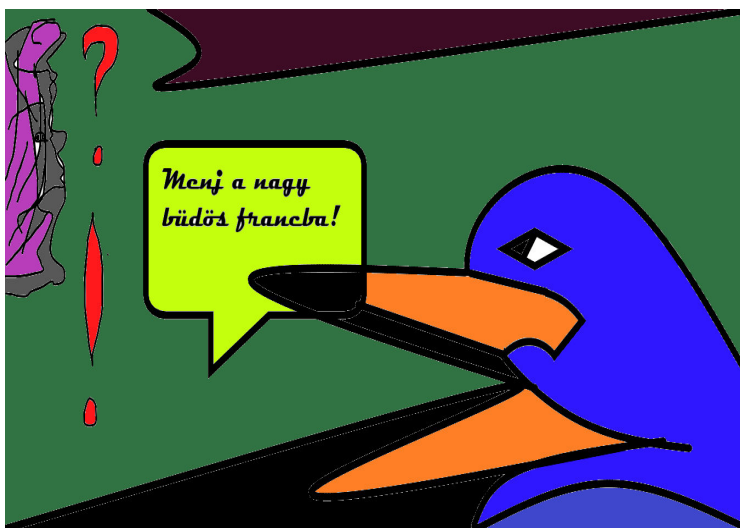
Már szinte el is felejtettem a furcsa jelenést, amikor ismét felbukkant álmomban a toprongyos ember. Igazából most csak a hangját hallottam, mégis rögtön tudtam, hogy ő az.

Egy röptéren állodogáltam éppen, két tetemes poggyászzommal, amikor tisztán, már-már parancsolóan felhangzott az ismerős hang, valahogy úgy, ahogy az éppen induló vagy landoló gépeket szokták nyilvánosan bemondani:

„Hogy hívták a dédanyád anyját?”

Annyira megrémített ez a hang, hogy rögtön felriadtam s azon kezdtem agyalni, milyen évszámot is említett ama első álomban: 2031, 2032 vagy 2033... De hamar rájöttem, hogy ennek nincs semmi értelme. A jóslásért cserébe, a nevet kellene megtudnom, de vajon melyik szépanyámét a nyolc közül?

Pár napi hiábavaló kutakodás után feliratkoztam egy jóga-tanfolyamra. Ma már én irányítom az álmaimat. Legközelebb, ha jelentkezni fog a fekete kezű koldus, belekiáltok az arc nélküli kapucnijába: „Menj a nagy büdös francba!”

KÉSZ ARMAGEDDON

Egy napon két egér ugyanabba a lyukba menekült, ami szerintem elég furcsa eset a mai konzumvilágban. Mármint az, hogy egy vadonatúj városi ház polisztirénnel agyontapétázott falán lyuk legyen. Ezúttal azonban éppen kapóra jött, hiszen oltalma nélkül ki tudja, mi lett volna a két szerencsétlen rágcslóval.

De lássuk, mi szél fújta őket a lyukba. Az idősebbik már meglehetősen élemedett korú, lehet vagy három hetes, a másik szinte még gyerek. Miután kifújták magukat, ez utóbbi szólalt meg előbb:

– Pfuj, már ismét hajszálon múlt, hogy feldobjam a talpam!

– Ugyan már! – mordult fel az idősebbik –, mit tudhatsz te a veszedelmekről, hiszen hatnaposnál nem lehetsz idősebb.

– Nyolc és fél, mert elütötte már a delet.

– Azt hiszem, képzelődsz. Annyira betojtál menekülés közben, hogy abban a gombostű-agyadban már a saját temetésedre kongatták a harangokat. S aztán mi volt az a halálos buli, amit emlegetsz?

– Kedves bátyám! Bizonyosan tudod, hogy faluhelyen, ahol egy háznál kettőnél több tehenet tartanak, legtöbbször nem akad vevő az egész tejmennyiségre, a szemfüles gazdaszszonyok pedig azt találták ki, hogy sóstúrót készítsenek a maradékból. Azt jól átítatják vízzel, hogy húzzon a mérlegen s ráadásul drágábban is adhatják, mint a közönséges boltit....

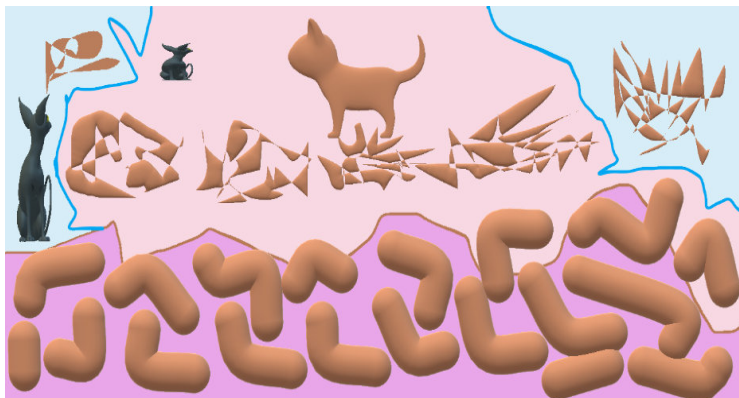
– Térj már a lényegre, öcskös, rövid az egérélet, nem akarom felét itt tölteni ebben a lyukban.

– A minap betévedek egy ilyen portára s az orrom elvezet egyenest a túrókészítés paradicsomába. Amolyan kamraféle volt, ahol hamar meg is találtam az illat forrását: egy jókora frissen csillogó bräilai túrókockát. Úgy estem neki, mint aki sosem látott sóstúrót...

– Merthogy, nyakamat teszem rá, nem is láttál – röhögött az öreg egér.

– Amikor a degeszre tömött hasammal tovább akartam állni, hirtelen lecsapódott egy fémgerenda, s a lábam alá szorult.

– Jóságos teremtmő! – vetette a keresztet az öregebbik. – Hogy hová süllyedtek a mai szülők? Kicsapnak a nagyvilágba egy pár napos gyereket, anélkül, hogy elmagyaráznák neki a legközségesebb egércsapda szerkezetét. Olyan ez, mintha macskát dobnál a mély vízbe, úszni tanulni...

– Apropos macska: fel sem ocsúdok jóformán, nyílik a kamrajtó s két gumicsizma között besurran a bestia. Aztán ott is marad, mert az ember sietve behúzta maga mögött az ajtót. Az állat előbb körbejárt a szerkentyűt, aztán engem kezdett mustrálgatni azokkal a fényszóró szemeivel. Nem tudom, minek nézett, de egyszer csak elkezdett pofozni. Hol jobbról, hol balról kaptam a taslikat, az agyam is belerázkódott. Végül már az egerek miatyánkját kezdtem motyogni, mert úgy éreztem, hogy ebből a dologból nem kerülök ki ép bundával.

– Te kölyök! – mordult fel hirtelen a vén egér. – Biztos, hogy az macska volt?

– De mennyire! Még hozzá abból a nagyfejű, bozontos fajtából...

– Akkor helyben vagyunk. Hát kérlek szépen az egy úrhatnám macska volt. Lefogadom, hogy soha életében nem látott egeret, mert az efféle csak bogyót eszik.

– Bogyót? – tátotta el a száját a kicsi.

– Persze. Saját szememmel láttam őket egy macska tálkájában, kerek, barna golyók voltak ott. Nem tudom, milyen ízük lehet, de egérre semmiképp sem hasonlítanak. Hát ide jutottunk, fiacskám! Lassan megdőlnék a régi, jól bevált törvények, miszerint a tehén megeszi a füvet, a tehenet megeszi az ember, az egér pedig felnyalja, ami marad. Szóval az meséled, hogy a hírhedt egérfaló előtt ott vergődik a készen levadászott, friss zsákmány s ő elkezd pajtáskodni vele? Ha nem állnál most előttem, el se hinném.

– De bátyó, épp ez volt a szerencsém! Mert amint ott pofozgatott s kalimpált a mancsával, ráütött arra a szerkentyűre, hirtelen felcsapódott a vasgerenda s én uccu, be a zsírosbödön mögé.

– Elég szomorú. No nem az, hogy ép bőrrel megúszta, hanem hogy maholnap még valódi macskát se látni. Olyant, aki becsületesen megdolgozik a betevő falatjáért. Most már csak az következik, hogy mi, egerek is beérjük valami kémiai végtermékkel...

– Bocsi, nem szeretnék sokkolni, de a minap fültanúja voltam két egéraszonyság csevegésének. Az egyik szentül állította, hogy ő már evett telefonkábelt. Az ugye kémiai végtermék?

– Pfuj! Hányynom kell. Hiszen ez kész Armageddon, mi meg itt ücsörgünk ebben a bűdös lyukban! Gyerünk haza, öcskös, legalább legyünk szeretteink körében, ha eljön a vég.

UTOLSÓ KÍVÁNSÁG

Drága egyetlenem!

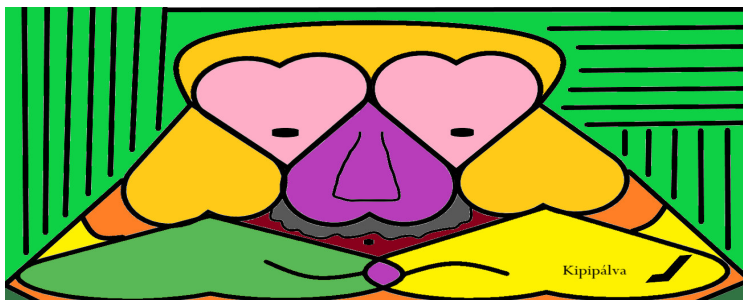
(Hattest Fred – az utolsó kívánság jogán megírt – búcsúlevele élettársához, melyben senkitől sem búcsúzik)

Az a megtiszteltetés ért, hogy én legyek T. állam utolsó kivégzettje. Merthogy a parlament, – amint azt már bizonyosan te is tudod – úgy döntött, hogy folyó év március elsejétől, azaz holnaputántól, eltörli a halálos büntetést. Ezt a mázlit! Képzelted, hogy fognak körülöttem (akkor már a TEST körül) tolongani az újságírók, tévések meg fotóriporterek, hogy minden szögből fotózhassák és filmezhessék a nap hőjét.

Erről jut eszembe: AZON a napon (tudod te, melyikre célzok) ismételten a rémséges tejeskávészínű nadrágomat és a kopott-kék ingemet készítetted ki, amelyről immár a csecsemő is tudja, hogy nem passzolnak. Ráadásul a legelnyűttebb teniszcipőmben indítottál el, hogy könnyebben futhassak, ha menekülésre áll a dolog. Naná, hogy futottam, csak nem elég gyorsan. De hagyjuk ezt. A lényeg, hogy most ország-világ látni fogja azokat az egymáshoz nem passzoló cuccokat, meg a kopott teniszcipőt, ami most már végképp a te szégyened marad. Én ugyanis pontosan egy óra és tizenkét perc múlva már odaát leszek. Legalábbis úgy határoztak a bíraim. De kik ők? Atyaúristenek? Honnan tudják, hogy épp akkor nem lesz áramszünet? Csak nem fognak gyertyalángon halálra égetni, mint a viccben? Szóval, addig sok minden történhet: cunami, földrengés, armageddon, sőt még egy utolsó percben meghozott elnöki határozat is. Isten ments! Most, hogy ilyen szépen felkészültem testben és lélekben, ahogy mondani szokás. Sőt még a halálnem is egészen okés: elektromos szék. Civilizált, tiszta eljárás.

Lehetett volna kötél általi is, ami az én százötvennégy kilométerrel kész katasztrófa lenne. Szeretném én látni azt a kötelet, amely egy ekkora testet megbír. Aztán élhettem volna tovább, a ripityára tört csontjaimmal, mivel ilyen esetben el szokták halasztani a kivégzést.

Drága egyetlenem! Ha tudnád, mily zseniális tervet agyaltam ki az egyik közeli ékszerbolt kirablásához! Nem hiába mondják, hogy amikor szorul a kapca, az embernek jobban forog az agya, meg aztán idebenn időm is volt bőven a fantáziálásra. Ha lenne még kb. három órám, és persze meg is tudnék innen szökni, az lenne az év rablótámadása. Esetleg te megpróbálhatnád, de csak úgy, ha magad jönnél rá, mert gondolhatod, hogy ezt a levelet mások is elolvassák. Okos lány vagy te, nem félsz, hogy nélkülem éhen fogsz halni. Egyébként sem volt már megoldás számunkra folyton egy újabb akción agyalni, mindegyre fogyókúrázni, mert a másfél mázsámmal már szinte járni sem tudtam, nemhogy futni, no meg a májcirózisommal, ami – most már elárulhatom – hamarosan úgyis oda küldött volna, ahová most készülődök.

Jut eszembe: még csak fél órám van a kivégzésig. Remélem, semmi jó – ami nekem most csak rossz lehet – nem fog közbejönni. Nem búcsúzok senkitől.

A te Frédyd

BETELJESÜLT ÁLOM

Miután sikeresen felvételiztem a középiskolába, szüleim mind gyakrabban vetették fel a pályaválasztás kérdését. Én meg csak ötöltem-hatoltam. Egyelőre fogalmam sem volt, mire lenne hajlandóságom. Kezdetben trapéznadrág, majd ezüstkeretes szemüveg szerettem volna lenni, akkor épp ez volt a divat. Mikor kezdtem házibulikba járni, a májkrémes szendvics és a magnetofon között ingadoztam. Mire leérettségiztem, már egész listáról választhattam, ami jövőbeni karrieremet illeti, de egyik mellett sem tudtam elkötelezni magam. Végül szüleim vették kezükbe a sorsomat. Kizárásos alapon sorra pipálták ki mindazt, ami közönséges, gyengén fizetett, túl veszélyes vagy nem nekem való. A mérleg megvonása után csupán két pálya maradt előttem: villanygőz, vagy írógép lesz belőlem. Az előbbi kapcsán komoly kétségeim támadtak: nem vágytam rá, hogy egész életemben olyan gömbölyű legyek, mint egy disznófősjajt, ráadásul mindenki átlátna rajtam s rövid időn belül kiégnék. Maradt hát az írógépség.

Elvégeztem egy hat hónapos tanfolyamot s húsz éves koromra olyan csinos írógép lett belőlem, hogy öröm volt rám nézni. Nemsokára alkalmaztak is a helyi termelőszövetkezetben. Egész nap listákat, kimutatásokat, jelentéseket, jegyzőkönyveket írtam. Esténként meleg huzattal vontak be, amelyen egy körbe varrt lyuk volt, s abba akasztották be a kis lakatot. A lakat által pedig egy vasrudacskához rögzítettek, mely rá volt hegesztve fémasztalomra. Ezzel nem az én életemet akarták biztonságossá tenni, egyszerűen így követelték meg az akkori biztonsági szabályok.

Az én szakmámban szigorú törvények szabták meg, mit szabad leírnom és mit nem. Tudok néhány esetről, amikor „illetéktelen” szövegek miatt évekig ültek a sítten az illetéktelen gépirók. Ehhez tudni kell, hogy nekünk, írógépeknek is

van saját ujjlenyomatunk, amit annak idején titkos katalógusokban tartottak nyilván.

Unalomban teltek napjaim abban az irodában, de tiszta és meleg helyiség volt, s a munkával sem gyötörtek agyon. Jobbomon egy dús, javakorabeli aszparágusz zöldellt egy népi mintás kerámia edényben. Ha éppen nem kellett a napi tejhozamról vagy a betakarított cukorrépáról jelentést írnom, mindig vele diskuráltam. Így telt el tíz év. Aztán áthelyeztettem magam a helyi esernyőgyárba, mert úgy hallottam, hogy ott jobban fizetik az efféle munkát.

Abban a gyárban már sokkal lazább volt a program, így gyakran átadhattam magam az álmodozásnak. Az volt a leghőbb vágyam, hogy egyszer novellákat meg verseket írjak. Persze ez amolyan fantazmagória volt, mert szerény községünkben nemhogy napilap, hanem még újságosbódé sem üzemelt. Novella- meg versírással pedig fia lélek sem töltötte a drága idejét. Így aztán csak gondolatban játszadoztam a lehetőséggel: öt-tíz perc alatt összehoztam egy-egy verset. Ha, mondjuk áramszünet volt s órákig nem hozott ki a futószalag egyetlen kész esernyőt sem, akkor bőségesen jutott időm egy novellára is. Szó ami szó, jól meglettem volna az esernyőgyárban, de egyszer – ez már a rendszerváltás után volt – behoztak az irodába egy furcsa, szürke szerkezetet. Először azt hittem, hogy tévé, mert képernyője volt, de aztán megértettem, hogy ennél sokkal többről van szó. Őt persze nem lehetett kifagtatni, mert valami idegen nyelven hadovált és túl magasan hordta az orrát ahhoz, hogy egy kivénhedt írógépnak intim dolgokról fecseghen. Attól a naptól kezdve megkeseredett az életem. Hol ide, hol oda tologattak, mindig útjában voltam valakinek. Végül bevittek egy sötét és nedves raktárba és rámcsatolták a szürke huzatot. Ott hamarosan belázasodtam. Arra eszméltem, hogy szúrós szagú vegyszerrel tisztogatnak és puha ronggyal fényesítik a billentyűimet. Ezután átvittek a megyei múzeumba és minden ceremónia nélkül lezsuppoltak egy ósdi polcra. Ahogy teltek a napok, egyre több, hozzám hasonló kimustrált masinát

hoztak abba a terembe: két „Pegas” biciklit, egy „Venus” tévét, nagyanyám korabeli mákdarálókat és répaszecskálókat. Úgy éreztem magam köztük, mint egy Alzheimeres vénység, akit nemtörődöm családja beutaltatott a zárt osztályra. A sok átrendezés után egy ütött-kopott húsdaráló és egy Telefunken rádió közé kerültem, s apró táblácskát kaptam a születési évemmel: 1957.

Egy napon szállingózni kezdtek a látogatók: zömmel kislátogatások és a műszaki egyetem hallgatói. A tanító néni vagy a muzeológus így szokott bemutatni engem: íme egy jó állapotban fennmaradt Remington, a számítógép őse. Aztán rendszerint leüt rajtam néhány billentyűt, hogy szemléltesse rudimentális működésem.

Ezek a vaktából beütött betűk ma már szinte betöltenek egy teljes lapot. A minap elkezdtem őket silabizálni:

*Álom álom
Édes álom
Megvan a rend
Mi a károm*

Kitört belőlem az ujjongás: de hát ez vers! Egy igazi spontán, kis vers!

Azóta poros billentyűim alatt valami veszettül ketyeg, mintha folyton ezt skandálná: *ver-set-ír-tam, ver-set-ír-tam...*

SPICLIBOSSZÚ

Dr. Berger Elemért a népi hatalom szabotálása és hazaárulás vádjával tizenkét évi fegyházra ítélték. Mielőtt az őt bekísérte volna a cellájába, elvették tőle a nyakkendőjét, cipőfűzőjét, felesége fényképét, amit mindig a zakója felső zsebében hordott és a fekete töltőtollát. Amikor az őt a mandzsettagombjait is kezdte kitépdesni, dr. Berger Elemér pulykavörös lett a felháborodástól:

– Hitvány bolsevik spicli! – üvöltötte. – Mindent elvehetsz tőlem, de ami itt van, azt soha, senki! – és mutatóujjával indulatosan a homlokára bökött.

– Ebben maga ne legyen olyan biztos – mondta az őt és ő is elvörösödött.

Az új fogolynak első héten nem volt cellatársa. Vasárnap szokatlanul bőséges vacsorát kapott: négy fasírtot krumplicipővel és egy nagy adag feketekávéval. Eléggé furcsállta a dolgot, de évés után megnyugodott s szinte kellemes elégedettség töltötte el.

A börtönorvost reggel hatkor riasztották. Megállapította, hogy a halál este kilenc és fél tizenegy között állhatott be. Amikor a testet átemelték a hordágyra, az őt még egyszer rápillantott, aztán zsebendője csücskével letörölte homlokáról az alvadt

vért. A vércsík egy apró lyukból eredezett, mely nagyjából azon a helyen volt, ahol Dr. Berger ideérkeztekor tudománya „tárházát” megjelölte.

FOLYTATÓDUNK

A pap hosszan sorolja érdemeit. Két asszony összeség. Talpuk alatt tócsává olvadt a jég. Többen is dörzsölni kezdik füleiket és mormogva beszélgetnek. A pap megszakítja a szertartást és csendre inti a gyülekezetet. A kapunál még hallom, amint rádobják a deszkákra az első lapát földet. Átvágok az úton. Kenyeret és májkrémet veszek a boltból. Holnap korán kelek.

PÁRBESZÉD A KONYHÁBAN

– Drágám, hogy nevezik magyarul ezt a tárgyat?

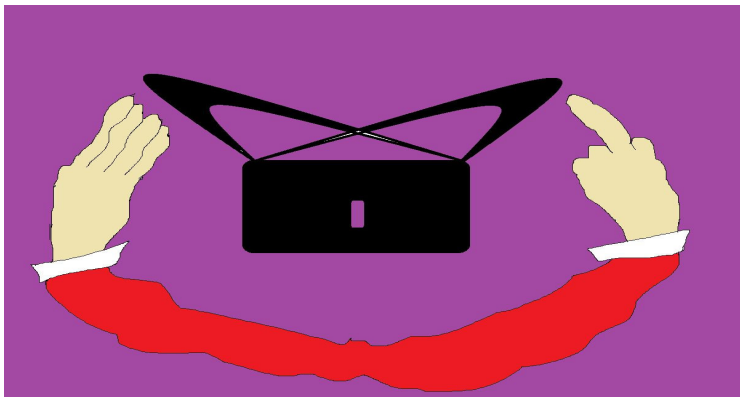
– Az asztal.

– És ezt?

– A szék.

– Úgy van. Ez meg a szekrény, a fakanál, az öklöm, a kés, én vagyok a nő, te meg a férfi. Amint látod, a magyar nyelv nem tesz különbséget a nemek közt. Valószínű, ez így volt a társadalomban is, már a kezdetek kezdete óta, azért alakult így a nyelvünk. Úgyhogy ne nyavalyogj tovább, és mosd már el azt a pár edényt. Én addig megjavítom a zárat, mert két hónapja nem csukódik rendesen ez az átkozott ajtó.

– Hát az is csak az egyenlőség miatt nem csukódik. Két hónapja rágódom azon, melyikünknek is kellene megjavítania a zárat.

EGÉRSZTORI

Az egérmamát Egérkének hívták. Egérországban ez lehet a legközhísebb név, de ő szerette és büszke volt rá, amióta csak az eszé tudta. Igaz, abból nem sok szorult belé, és ez előtte se maradt titok. Sohasem hasonlította magát össze például az unokanővérevel, aki már egy hónapja kivándorolt Egérországból s igazi nagyasszony lett belőle. A lehető leg-rövidebb idő alatt (egerek közt néhány nap kitesz egy tanévet) elvégezte a pszichológia fakultást, ledoktorált s most egy nevezetes város legismertebb egérpszichológusa.

Egérke közben csak úgy ontotta a fiókákat. Még csak gimnazista volt, amikor megjött az első alom, s azóta is csak egyre fiadzik és szoptat. Szerencsére, az egérnépség hamar nő, s búcsút mond a fészeknek. Csak a legkisebb lánykával gyűlt meg a baja. Délig szokott aludni s akkor is csak nyújtózkodik, ásítózik és várja, hogy anyja ágyhoz vigye a reggelit. Az iskolába csak néhanapján téved be, amikor valamelyik egérfiúval épp ott van találkája. Anyja hiába próbálta egérbecsületre tanítani, főzésről, mosásról, vasalásról hallani sem akart. Egérkét nap mint nap emésztette az aggodalom: hogyan fog megélni legkisebb lánya az egerek szemfüles világában, ha végül még az érettségije sem sikerül. Egérországban a pasik nem nagyon tudják, mi az, hogy család, apai kötelesség, felelősségérzet... Rakásra csinálják a kölyköket, majd továbbállnak. Bár az ő Mikijének sok szerencséje nem volt. Amikor épp olajra lépett volna, elkapta a szomszédék kandúrja. Az a fajta macska volt, aki még emlékezett az egérszagra és nem sikerült őt üzleti kajával lekenyerezni. Amikor Egérke erre a kandúrra gondolt, titokban rokonszenvet és tiszteletet érzett iránta, de ezt senkinek nem árulhatta el, nehogy azzal vádolják: egy húron pendül „férje” gyilkosával.

De kanyarodjunk vissza legnagyobb gondjára, a kicsi egér-lányra. Aki minden szép szó és fenyegetés ellenére is csak a saját feje szerint jár-kelt s hamarosan rákapott az éjszakai mulatozásra. Reggel holtfáradtan vetődött haza s az iskola, netán a tanulás már szóba sem jöhetett. Ekkor jelentkezett Egérkénél telefonon a külföldi unokanővér. Egérke elpanaszolta neki a bánatát. A pszichológus csak hümmögött tudálékosan, másnap pedig SMS-t küldött a tinilánynak: „Ha a nyáron leérettségizel, magam hozom el neked a vadonatúj Mercedeszt. Nénikéd.”

Egérke csak hüledezett, amikor lánya már reggel hatkor kiugrott az ágyból, biztatás nélkül mosakodott, fogat mosott és iskolába sietett. Így ment ez minden nap, a tanév végeztéig.

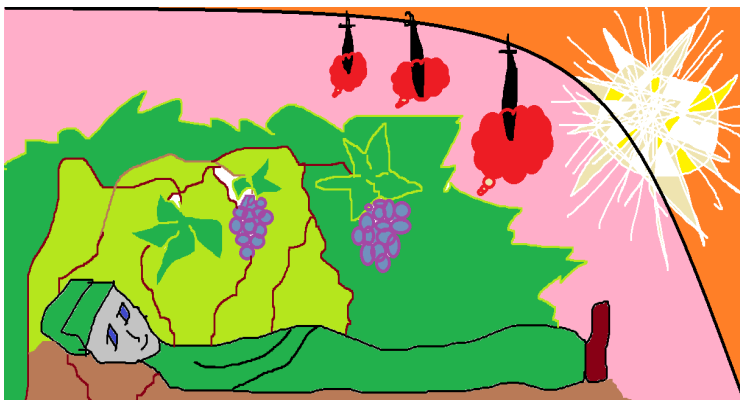
Egérke agyában akkor kezdett valami derengeni, amikor július közepén megérkezett a külhoni unokatesó a vadonatúj Mercedesszel. Életében először be kellett látnia, hogy mégis csak nagy dolog, ha az ember iskolázott s főleg, ha pszichológusi pályát választ.

LÉNYEGES KÜLÖNBSÉG

A háború vége felé a győztesek valóságos hajtóvadászatot indítottak az étlen-szomjan, fejvesztve menekülő alakulatok ellen. Könnyű vadászgépeken egészen alacsonyra szálltak, majd golyószóróval beléjük trafáltak, hogy azok csak úgy hulltak, mint a vegyszerezett legyek.

Olvastam egyszer egy ilyen támadásról, amelynek egy szál túlélője bemenekült egy jól ápolt, dús szőlősbe, s ott várta ki a támadók elvonulását. Közben maga sem tudta, hány sebből vérzik... Csak feküdt a hátán, arcába csüngtek az érett, illatos gerezdek s ő nézte-nézte a levelek közül elővillanó kék eget. A szülőfalujára gondolt, a hajdani vidám szüretekre, amikor fonott kosarakkal hordták a szőlőt egy hatalmas hordóba, majd behajigálták a lányokat is, hogy tapossák a gyümölcsöt. A falu apraja-nagyja ott nyüzsgött a hordó körül, roptá a táncot hajnalig. Ezekre gondolt a katona, miközben sebeiből ömlött a vér s maga sem vette észre, mikor tűntek el szeme elől végleg az érett fürtök és a kék ég.

Pontosan úgy fekszem most én is, mint az a katona ott, a szőlőben. Arcomba csüngenek az érett gerezdek s a levelek közül elővillan a tiszta égbolt...

Közben hallszik a völgyben mulatozók vidám kurjongatása, a szüreti bálra csábító ropogós csárdás.

Van azonban egy lényeges különbség. Akkor a háború meg a haldokló katona nem volt olvasmány.

FIGYELMETLENSÉG

Ma reggel holtan találtam az összes színes tollú énekesmadaramat. Most már tudom, hogy én voltam a gyilkos. Figyelmetlenségből egy ideje lejárt szavatosságú illúziókkal ettettem őket.

KIVÉTELES LÉLEKSZÉPÜLÉS

A reggeli kávémát töltöttem ki kedvenc majolika csészembe, amikor csengettek az ajtónál. Gyönyörű fiatal nő állt előttem a küszöbön, földig érő ruhában; legalábbis úgy tűnt, hogy földig ér, mert csak az arcát meg a nyakát lehetett látni. Olyan volt, mint egy tünemény s én hirtelen visszapillantottam a nyitott ajtón át a konyhába: vajon tényleg befőztem a kávé és tényleg ott van az asztalon a kedvenc majolika csészém, vagy még mindig alszom?

A hölgy viszont szörnyen valósnak hatott, sőt meg is szólalt:

– Én vagyok a Szépség.

– Hát azt látom – motyogtam, – de mi járatban nálunk felé?

– Most került sor Önre, hát eljöttem...

– No, ezzel jócskán elkésett – buggyant ki belőlem a kacagás, mintha egy jó viccet hallottam volna.

De a szép hölgy komoly maradt, sőt, mintha megorrolt volna.

Hátat fordított s úgy haladt lefelé a lépcsőkön, mint aki lábatlanul csak úgy lebeg pár centivel a talaj fölött. Már bánni kezdtem a durvaságomat és valahogy marasztalni szerettem volna:

– Hölgyem! Izé...Szépség! Ugye nem csak a testi szépségre gondolt... mert azt mondják, létezik másfajta is, ami így kívülről nem látszik...

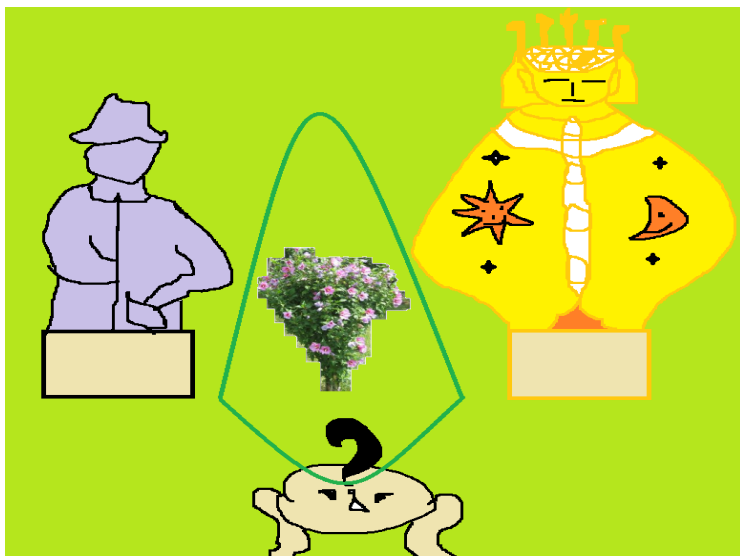
– De én csak a testi szépségért felelek... Mondja csak, az ön lakásából áradozik ez a finom kávéillat?

– Igen, éppen most főztem... parancsol egy csészével?

– Hát azt nagyon megköszönném... Egyébként, azt hiszem, most az egyszer tehetnék egy hangyányi kivételt. Elvégre a lélek is a test tartozéka.

ÓVATOS KEGYELET

Egy távol-keleti város cseresznyefákkal beültetett parkjában két szobor áll. Az egyik egy nagy tiszteletnek örvendő, V. századbeli császárt ábrázol, a másik a tolvajt, aki meglopota a császárt. Évszázadokon át a császár szobrát virágkoszorúkkal árasztotta el az utókor, a tolvajét pedig leköpdöste, parádicsommal és záptojással dobálta meg. Ma már csak a két szobor közé helyezik az adományokat, nehogy kegyeletsértést kövessenek el, ugyanis mindkét szobrot a felismerhetetlenségig koptatta az idő. Nem tudni, melyiknek jár virág és melyiknek záptojás.

SZEREPCSERE

- Jó napot kívánok! Farkas urat keresem.
- Én lennék az. Kihez van szerencsém?
- Hát, ha maga kérdi, a Hatósághoz. Tegnap értesítettek, hogy e cím alatt – Gomba utca 1. szám – lenne egy darab kiszabadítandó nagymama meg egy kis unoka. Valami piros főkötről is hadováltak, de úgy vélem, számomra annak nincs jelentősége, én ugyanis csak emberi életeket mentek.
- Vagy úgy! De miért ácsorgunk itt a tornácon? Kerüljön bennebb, tisztelt Hatóság, szívesen megkínálom egy csésze finom kávéval. Ahogy nézem, teljesen átfagyott.
- Hát, az jól esne, Farkas úr, végtére a Hatóság is csak hús-vér ember...
- Jól mondja s minél fiatalabb, annál zsegebb az a hús.
- Mit hadovál ott a bajusza alatt?
- Jaj, semmit, csak saccolgatom itt magamban, milyen idős lehet a tisztelt Hatóság?
- De kérem, Farkas úr! Ha elfogadtam a kávéját, az korántsem jelenti azt, hogy maga, vagyis a vádlott, bizalmas viszonyt kezdeményezhet a Hatósággal.
- Persze, persze... nem is ez volt a szándékom. De miért nem hagyta kint a tornácon azt az izét, még elsül itt nekem egy óvatlan mozdulatra.
- Felőlem kiteheti, arra úgyis csak később kerül sor. Egyelőre meg kell írnom a jegyzőkönyvet. Szóval aszongya hogy: egy darab haldokló nagymama, plusz egy darab piros főköttős... Jut eszembe: hol vannak az inkriminált személyek?
- Milyen személyekre gondol? Nézzon csak jól körül. Ebben az egy szobás összkomfortban igazán nem lenne hova rejtennem őket.
- Velem ne vicceljen, kérem! A feljelentés világosan fogalmaz: ezen cím alatt két nőnemű személy tartózkodik, akiket köte-

lességem kiszabadítani. Végére azért vagyok most itt. Magát pedig jogomban áll megbírságotni a Hatóság akadályozása miatt, ha rögtön elő nem állítja őket.

– Tisztelt Hatóság, amit Ön kér tőlem, tökéletes abszurdum. Egyrészt mert – amint mondta – a két személy eltűnése óta több mint két nap telt el, s minden valamirevaló farkas ezalatt legalább egyszer elvégzi fizikális szükségleteit, másrészt pedig pontosan két perc múlva elroppantom az ön nyeldekáját, persze, csak miután kibújik abból az ormótlan bakancsából. Nem szeretném, ha torkomon akadnának a cipőfűzői.

TANÓRA, LEGYEKNEK

Beléptek a konyhámba. Ők, a legjobb barátaim, még lábat sem töröltek az ajtó előtt. Poharakat szedtek elő a kredencből, töltöttek maguknak és durván röhögtek.

Többek közt azon is, hogy nem vagyok otthon, s ők kirámolhatják a hűtőt, felemelhetik a fazekak fedelét, összepecsételhetik az abroszt és végre kedvükre kipletykálhatnak engem, a hiányzót.

Amikor elmentek, sáros nyomokat, használt papírszalvétákat és vastagon gomolygó, bűdös cigarettafüstöt hagytak maguk mögött. Ezalatt én mindvégig ott voltam közöttük. Közöséges légy képében, feltűnés nélkül szálldostam egyik pohárról a másikra, s összetett szememet, no meg rengeteg pontszememet olyképpen forgattam, hogy még a foguk fehérségét is láttam, amikor a parizeres szendvicset zabálták, észrevehettem körműk alatt a piszkot, szájuk sarkában a gúnyos, kárörvendő ráncokat.

Miután elmentek, felhörpintettem az egyik pohár alján maradt vörösbort, s dülöngélve morfondíroztam magamban.

– Volt szerencsém, tisztelt tanár urak, kedves hölgyek! Rengeteget tanultam ebből az eszmecseréből... már amennyit egy magamfajta légy fel tud fogni a gombostűnyi agyával.

A SZTÁR

Gyermekkoromban volt egy koldus, aki úgyszólván összenőtt városunk imázsával. Román parasztgúnyába öltözve, naphosszat üldögélt az egyik romos várfal tövében s körülötte ott ugrált folyton a görénye. Nem is volt igazi koldus, mert nem kunyerált alamizsnáért, nem tette maga elé üres kalapját és nem takarta ki fekélyes, gennyező lábát, hogy kiváltsa a járókelők sajnálatát. Megkapta ő a betevőjét koldulás nélkül is. A napjában százával tóduló járókelők – köztük rengeteg külföldi turista –, lefényképezték a romos, középkori várat s alatta a hosszú, ősz szakállt viselő „parasztot”, meg a vállán pózoló görényt, s mindenik vetett neki némi aprót vagy ennivalót. Ha úgy fényképeztek volna, hogy „elfelejtettek” alamizsnát adni az öregnek, a görény utánuk futott, s addig ugrált körülöttük, harapdálta a nadrágjuk szárát, amíg azok dobtak neki valamit. Felkapta az alamizsnát s futott vissza gazdájához.

Ahányszor csak megláttam elhaladtomban, a „görényes” (magunk közt csak így hívtuk) örökké mosolygott. Meg lehetett volna mintázni róla az elégedett bölcs szobrát. Afféle helyi sztárnak számított s láthatóan komolyan is vette szerepét. Fényképét messzi országokba vitték a turisták, kiránduló iskolások ragasztották be albumaikba, újságcikkeket, város-történeti tanulmányokat illusztráltak vele.

Még akkor is mosolygott, amikor egy reggel a járőröző milicista holtan találta a fal tövében. Jelentésében nem esett említés a görényről.

LEHETNE AZ APÁM

Ott ült a téren egy pad szélén kuporogva, hogy másnak is legyen helye. Tegnap is ott ült, s ha nem tévedek, körülbelül egy hete, minden áldott nap. Ma vittem neki egy pohár kávét az automatából. Megköszönte. Aztán nagyon halkán azt mondta, dolgozni szeretne. Vagy nyolcvan évesnek tűnt, de lehet, csak elnyűtt ruhája meg pár napos borostája miatt. Mondtam, volna nekem némi aprítani való fám. Felállt s roskadozva megindult mögöttem. Otthon azt mondtam neki, hogy most késő van, mindjárt sötétedik. Tiszta törülközőt hoztam, és beküldtem a fürdőbe mosakodni. Utána egészen másképp nézett ki, de még mindig nagyon szomorúan ingatta a fejét.

– Van egy fiam, egy messzi városban – mondta rekedt hangon.
– Egyszer beállítottam hozzá, de azt mondta, hogy az ő apja halott. Leültem a küszöbre és vártam, talán meggondolja magát... Vagy két óra múlva aztán felálltam és hazajöttem. Lehet, hogy igaza volt. Csak én gondoltam úgy, hogy a fiam...

Megágyaztam neki és lefeküdt. Reggel fejszezsattogásra ébredtem. Mikor kimentem az udvarra, már nagy halom aprított fa volt körülötte. Mondtam, hogy mára az elég lesz, jöjjön reggelizni.

Kevesebbet evett egy madárnál. Csak csipegette a kenyeret és hallgatott. Aztán megköszönt mindent, és megindult az ajtó felé, hogy akkor ő távozik.

– Ne haragudjon – kaptam utána a hangommal. – Nem lenne kedve maradni? Úgy értem, végleg. Az én apám elment... oda, ahonnan nem szoktak visszatérni. Azóta olyan apátlan ez a ház. Érti?

EGY MANÓ LÁTOGATÁSAI

Még zsenge, alig néhány éves gyermek lehettem, amikor egy reggel megjelent ágyam mellett az apró, fürgé emberke. Hoszszú, ősz szakálla volt, jobb kezében fehér botot tartott, mint a világtalanok. Rögtön felpattant a fejemre és tömni kezdte belé a nyomtatott nagybetűket. Másnap a tőszámokat hozta el egytől tízig, és mindeniket bekalapálta a fejembe azzal a fehér botjával, mint valami szögeket. Ezután egy időre eltűnt, de biztos vagyok benne, hogy valahonnan leselkedett. Figyelte, dagad-e a fejem a sok kalapálástól. Egy napon vaskos könyvekkel, térképekkel és herbáriumokkal jelent meg és azokat is sorra begyömöszölte a koponyámba. Ekkor már éjszaka sem hagyott békén: folyamatosan tömte a fejemet mindenféle képlettel, axiómával, szabállyal, táblázattal. Aztán jöttek a hősköltemények, lecketervek, tanulmányok és törvények. Időnként elővett a zsebéből két tengeri kagylót. Az egyiket a mellkasomra, a másikat a hátamra helyezte és úgy hallgatózott velük, mint az orvosok. Mikor látta, hogy a koponyám már úgy megtelt, hogy egy fél aforizma sem fért volna bele, kezelésbe vette a bőrömet. Aztán sorra kerültek a vállam, bokám, térdem ízületei, lábam és derekam csontjai. Úgy tekergette,

nyítte és tépdeste őket, hogy üvöltenem kellett tőle. Reggelente úgy keltem fel, mintha hernyótalpas traktor gázolt volna el.

Egy napon nagy csikorgásra és lihegésre ébredtem. A manó épp egy politúrozott ládát vonszolt be a hálósobámba és nagy prüszkölések közepette nekiállította a falnak. Zsebéből mérőszalagot vett elő és úgy, fektemben lemérte a hosszamat, széletem, no meg a kidomborodó hasam magasságát. Roszszallóan cöcögött. Valami olyasmit morgott alig kivehetően, hogy „még nem fér bele”.

Akkor láttam utoljára az ősz manót. De gyanítom, hogy éjszakánként még be-belopózik a hálósobámba, mert a szívem meg a tudóm tájékán néha álmomban is érzem a kagylók hideg érintését.

